

NBP

Narodowy Bank Polski

Czerwiec 2014 r.

Numeracja banków i rachunków bankowych

Czerwiec 2014 r.

Numeracja banków i rachunków bankowych

Opracował:
Departament Systemu Płatniczego
Wydział Normalizacji i Standaryzacji
Narodowy Bank Polski
00-919 Warszawa
ul. Świętokrzyska 11/21
www.nbp.pl
© Copyright Narodowy Bank Polski, 2014

Spis treści

1. Wstęp	2
2. Numeracja banków, jednostek organizacyjnych i rachunków bankowych - dotychczasowe doświadczenia i stan aktualny	3
2.1 Numeracja banków i ich jednostek - pierwsze doświadczenia	3
2.2 Numeracja rachunków bankowych - standaryzacja	6
2.3 Numeracja rachunków bankowych - regulacje	12
2.4 Normalizacja	14
2.5 Aktualna regulacja w zakresie numeracji banków, ich jednostek organizacyjnych i rachunków bankowych	17
3. Projektowane zmiany w obszarze numeracji	21
3.1 Regulacje prawne w zakresie numeracji banków i rachunków bankowych	21
3.2 Narzędzie wspierające numerację – EWIB 2.0	25
3.3 Planowane zmiany w zakresie numerowania rachunków płatniczych	30
4. Podsumowanie	33
5. Słownik skrótów i pojęć	34

1. Wstęp

Numery banków i ich jednostek organizacyjnych nadawane są przez Departament Systemu Płatniczego (DSP) Narodowego Banku Polskiego (NBP) na podstawie zarządzenia nr 15/2010 Prezesa NBP z dnia 15 lipca 2010 r. w sprawie sposobu numeracji banków i rachunków bankowych (Dz. Urz. NBP Nr 9, poz. 9). Zarządzenie to jest aktem wykonawczym wydanym na podstawie delegacji zawartej w art. 68 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2012 r. poz. 1376, z późn. zm.), która upoważnia Prezesa NBP do określenia sposobu numeracji banków i ich jednostek organizacyjnych oraz numeracji rachunków bankowych prowadzonych w bankach. Zadanie to DSP wykonuje od dnia 1 stycznia 2008 roku.

W przypadku banków wprowadzenie numeracji było i jest w głównej mierze związane z funkcjonowaniem rozliczeń pieniężnych, a w szczególności rozliczeń i rozrachunków międzybankowych. Wprowadzenie numerycznej identyfikacji instytucji uczestniczących w rozliczeniach było istotne z punktu widzenia automatyzacji i informatyzacji procesów biznesowych. Cyfrowa identyfikacja podmiotów pozwala na oszczędność czasu i kosztów operacyjnych obsługi procesów bankowych, w szczególności transakcji płatniczych, których podstawowym elementem identyfikacji stron jest numer rachunku bankowego zawierający numer rozliczeniowy, identyfikujący jednostkę organizacyjną banku prowadzącą ten rachunek. Dlatego też zmiany numeracji banków w Polsce zdeterminowane są przede wszystkim rozwojem systemu płatniczego.

Niniejszy materiał informacyjny opracowany został w związku z planami DSP dotyczącymi kolejnej zmiany systemu numeracji banków i ich jednostek organizacyjnych w Polsce, w celu jej dostosowania do aktualnych potrzeb rynku usług płatniczych. W kolejnych rozdziałach przedstawione zostały następujące zagadnienia:

- W rozdziale drugim opisano w ujęciu chronologicznym zagadnienia związane z numerowaniem banków i ich jednostek organizacyjnych, a także numerowaniem rachunków bankowych. Opis ten zawiera elementy związane z ukształtowaniem się w danych realiach potrzeb biznesowych środowiska bankowego oraz działania z zakresu standaryzacji, legislacji i technologii.
- W rozdziale trzecim ujęto aktualne potrzeby NBP i środowiska bankowego w zakresie numeracji i wymiany informacji, a także przedstawiono plany związane ze zmianami organizacyjno-technologicznymi oraz legislacyjnymi w tym obszarze.

2. Numeracja banków, jednostek organizacyjnych i rachunków bankowych - dotychczasowe doświadczenia i stan aktualny

2.1 Numeracja banków i ich jednostek - pierwsze doświadczenia

Przemiany rynkowe w polskiej gospodarce na początku lat 90-tych XX w. wymusiły działania zmierzające do uporządkowania nowo tworzącego się rynku usług bankowych opartych na zasadach wolnej konkurencji. Wcześniej rozliczenia między bankami oparte były na zasadzie fizycznej wymiany zleceń płatniczych pomiędzy uczestnikami rynku za pośrednictwem poczty. Głównym identyfikatorem transakcji płatniczych na rynku międzybankowym była nazwa stron transakcji połączona z nazwą i adresem placówki bankowej obsługującej dane rachunki klientów oraz numerem jednostki organizacyjnej banku uzgadnianym przez banki z NBP. Zlecenia płatnicze obsługiwane były manualnie, a czas przekazu środków pomiędzy rachunkami był nieprzewidywalny. System rozliczeń pieniężnych przeprowadzanych za pośrednictwem banków oraz systemy rozrachunków międzybankowych i międzyoddziałowych wymagały ustalenia i stosowania kompleksowej identyfikacji wszystkich banków krajowych i ich jednostek organizacyjnych. Dlatego też w lipcu 1990 r. opracowano w NBP wytyczne dla tworzenia numerów nadawanych jednostkom organizacyjnym banków, które zostały wprowadzone zarządzeniem nr 11/90 Prezesa NBP z dnia 31 sierpnia 1990 r. w sprawie numeracji jednostek organizacyjnych banków (Dz. Urz. NBP Nr 11, poz. 21). Opracowany standard numeru jednostki organizacyjnej banku składał się z maksymalnie sześciu cyfr. Poszczególne elementy numeru to:

Przemiany rynkowe w polskiej gospodarce na początku ostatniej dekady XX w. determinowały porządkowanie nowo tworzącego się rynku usług bankowych opartych na zasadach wolnej konkurencji.

- wyróżnik banku – 1-3-cyfrowy symbol banku, nadawany przez Centralę NBP,
- symbol województwa – 2-cyfrowy symbol (bez cyfry 0 na początku) określony przez Główny Urząd Statystyczny,
- numer placówki bankowej – 2-cyfrowy numer, ustalony w przedziale liczb 00-99 w każdym województwie,
- cyfra kontrolna – wyliczana metodą modulo 10 na podstawie poprzedzających cyfr.

Na początku lat 90-tych długość numeru jednostki organizacyjnej banku była zmienna i wynosiła maksymalnie sześć cyfr.

Informacje o nadanych numerach jednostkom organizacyjnym banków wraz z danymi teleadresowymi były przekazywane centralom banków w formie wykazu za pośrednictwem poczty. W przypadku likwidacji banku nadane mu numery mogły być wykorzystywane przez inne banki po upływie pięciu lat od całkowitej jego likwidacji.

Zadanie związane z nadawaniem i rejestrowaniem numerów banków, jednostek organizacyjnych banków i oddziałów banków zagranicznych początkowo realizowane było przez Departament

Licencji Bankowych NBP, a następnie przejęte przez Generalny Inspektorat Nadzoru Bankowego (GINB). Numery nadawane jednostkom organizacyjnym banku przede wszystkim umożliwiły klientom banków prawidłową identyfikację jednostek bankowych przy przeprowadzaniu rozliczeń pieniężnych, a także umożliwiły jednostkom organizacyjnym banków kierowanie dokumentów rozliczeniowych do właściwych placówek bankowych. Numeracja placówek bankowych wychodziła naprzeciw wymogom elektronicznej techniki obliczeniowej (ETO), w tym przede wszystkim sortowaniu danych według jednoznacznych kryteriów we wszystkich bankach, ponadto połączyła wymogi ETO z elementami techniki tradycyjnej w zakresie ręcznego sortowania dowodów księgowych według placówek bankowych. W tym układzie zasady numeracyjne stosowane w technikach tradycyjnych nie uległy zmianie przy przejściu na technikę komputerową, a ponadto zapewnione zostało bezkolizyjne współdziałanie różnych technik.

Opracowany wówczas system numeracji banków powstał na podstawie doświadczeń istniejących pierwotnie czterech dużych banków państwowych, banków spółdzielczych oraz dziewięciu banków komercyjnych, wydzielonych w 1988 r. z NBP. W tym samym czasie w kwestii numerowania rachunków bankowych istniała dowolność, a zasady ich numerowania określone były samodzielnie przez poszczególne banki. Jedyną zasadą, jaka obowiązywała, było to, że numer rachunku bankowego zawierał numer jednostki organizacyjnej banku prowadzącej ten rachunek. Obowiązujące numery jednostek organizacyjnych banków zostały wykorzystane również jako numery rozliczeniowe w nowo powstałym systemie rozliczeniowym SYBIR uruchomionym w dniu 5 kwietnia 1993 roku przez Krajową Izbę Rozliczeniową S.A. (KIR S.A.). W systemie SYBIR dokumenty płatnicze były przesyłane w formie papierowej. Oddział banku umieszczał papierowe zlecenia płatnicze w paczce, tj. w torebce foliowej z etykietą zawierającą numer rozliczeniowy jednostki organizacyjnej banku otrzymującej te zlecenia. Torebki z dokumentami płatniczymi były wkładane do worka i plombowane, dołączana była do niego dyskietka z danymi zbiorczymi potrzebnymi do monitorowania poprawności przesyłki oraz na potrzeby przeprowadzenia rozliczeń i rozrachunku przy pomocy systemu informatycznego SYBIR. Rozrachunek międzybankowy następował w Departamencie Rachunków Banków NBP w systemie SORB. Następnie worek był transportowany przez kuriera do najbliższego oddziału KIR S.A., czyli Bankowej Regionalnej Izby Rozliczeniowej (BRIR). W BRIR-ach paczki były dzielone na poszczególne oddziały docelowe. Jeśli oddział banku, do którego miała być przesłana dana paczka, znajdował się w obszarze danego BRIR-u, to następnego dnia paczka była dostarczana do oddziału banku docelowego. Podstawowymi identyfikatorami adresata i nadawcy paczki były numery jednostek organizacyjnych banków, czyli numery rozliczeniowe. Możliwość optycznego odczytu i interpretacji numeru rozliczeniowego przez pracowników BRIR-ów sortujących paczki z dokumentami płatniczymi usprawniała ich pracę w sortowni. Oznaczało to, że pracownik, znając kody poszczególnych banków, mógł szybko, manualnie, rozsortować materiał. Dodatkowo wprowadzane ręcznie dane do systemu informatycznego wspierającego SYBIR w ramach rozliczeń i rozrachunków międzybankowych były identyfikowane także numerem rozliczeniowym i dzięki zawartej w nim cyfrze kontrolnej eliminowano ryzyko niewłaściwego wprowadzenia tego numeru do systemu.

W kwietniu 1993 roku uruchomiono pierwszy system rozliczeniowy SYBIR oparty na wymianie dokumentów papierowych.

Wzrost liczby banków (apogeum nastąpiło w latach 1994-96 roku, kiedy ogółem, tj. wraz z bankami spółdzielczymi, odnotowano liczbę ok. 1.650 banków) i placówek bankowych, który miał miejsce w połowie lat 90-tych spowodował, że przyjęty system numeracji banków stopniowo zaczął tracić swój strukturalny charakter, stając się zbiorem identyfikatorów z coraz mniejszym stopniem uporządkowania. Dlatego też w 1995 roku NBP podjął prace nad stworzeniem nowego systemu numeracji banków i ich jednostek organizacyjnych. Nowy system numeracji został wprowadzony w życie z dniem 30 września 1996 roku zarządzeniem nr 10/96 Prezesa NBP z dnia 25 września 1996 r. w sprawie zasad numeracji jednostek organizacyjnych banków (Dz. Urz. NBP Nr 17 z 1996 r., poz. 43 i z 1997 r. Nr 13, poz. 25). Regulacja ta wprowadziła okres przejściowy dla funkcjonowania numerów starego typu do końca 1997 roku. Wprowadzone tym zarządzeniem numery składały się z ośmiu cyfr, z których:

Zarządzenie nr 10/96 wprowadziło ośmiocyfrowy numer jednostki organizacyjnej banku o stałej długości.

- trzy pierwsze stanowiły symbol wyróżniający bank, przy czym pierwsza cyfra mogła zaczynać się od 1 do 7, a w przypadku banków spółdzielczych cztery pierwsze cyfry stanowiły symbol wyróżniający bank spółdzielczy, przy czym pierwsza cyfra mogła być cyfrą 8 lub 9,
- kolejne cztery cyfry (trzy cyfry w przypadku banku spółdzielczego) stanowiły oznaczenie cyfrowe jednostki organizacyjnej banku,
- ostatnia cyfra była cyfrą kontrolną wyliczaną według metody modulo 10 na podstawie cyfr poprzedzających (sposób wyliczania określony został w załączniku do zarządzenia).

Zarządzenie nr 10/96 wprowadziło kartę ewidencyjną, na podstawie której przesyłane były przez centrale banków informacje dotyczące numerowanych jednostek organizacyjnych, w tym dane teleadresowe oraz pojęcie wykazu przekazywanego centralom banków i zawierającego numery, nazwy oraz dane adresowe i telekomunikacyjne jednostek organizacyjnych banków.

W związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 1998 r. ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, derogacji uległo zarządzenie nr 10/96 Prezesa NBP z dnia 25 września 1996 r. w sprawie zasad numeracji jednostek organizacyjnych banków. W związku z powyższym określono zasady w formie okólnika, które NBP miał stosować przy nadawaniu numerów jednostek organizacyjnych banków do czasu powstania możliwości uregulowania odrębnymi przepisami kwestii, której dotyczyło ww. zarządzenie. Zasady te nie naruszały przyjętego wcześniej standardu.

Wydanie zarządzenia nr 7/2002 było realizacją ustawowej delegacji dla Prezesa NBP.

W 2002 roku wydane zostało zarządzenie nr 7/2002 Prezesa NBP z dnia 24 maja 2002 r. w sprawie sposobu numeracji banków i ich jednostek organizacyjnych (Dz. Urz. NBP Nr 8, poz. 27), będące realizacją delegacji zawartej w art. 68 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe.

Zarządzenie to usankcjonowało prowadzenie wykazu numerów banków i ich jednostek organizacyjnych (w formie papierowej) przekazywanego centralom banków. Ponadto

w zarządzeniu utrzymano dotychczasowy standard numeru jednostki organizacyjnej banku, przy czym wprowadzono przepisy uszczegółowiające oznaczenie czterocyfrowego, a w przypadku banku spółdzielczego trzycyfrowego, członu tego numeru (po wyróżniku banku), co umożliwiło optyczną i automatyczną identyfikację rodzaju jednostki organizacyjnej banku, tj. centralę banku i komórki organizacyjne centrali banku, takie jak departamenty (cyfry w przedziale 0000 – 0100) oraz inne jednostki organizacyjne banków lub ich wewnętrzne komórki organizacyjne, np. oddział banku czy filię oddziału banku (cyfry w przedziale 0101 – 9999). W przypadku oddziału banku zagranicznego nie stosowano nazwy „centrala”.

Zarządzenie wprowadziło przepisy dotyczące likwidacji banku lub jego jednostek organizacyjnych. Ponadto wprowadziło przepisy dotyczące przejęcia banku przez inny bank, które zakładały możliwość utrzymywania, w uzgodnionym z NBP czasie, po połączeniu dotychczasowej numeracji jednostek banku przejmowanego.

Przepisy i praktyka stosowana od początku lat 90-tych XX w. do czasu rozpoczęcia obowiązywania zarządzenia nr 7/2002 umożliwiały określenie struktury banków w Polsce na podstawie informacji zakodowanej w tylko samym numerze, jednakże jednocześnie w momencie procesów konsolidacyjnych w systemie bankowym wymuszały one konieczność zmiany numerów rachunków bankowych klientów, w których zastosowane były numery jednostek organizacyjnych banków jako numery rozliczeniowe. Ponadto szczegółowy standard numeru jednostki organizacyjnej banku także wymuszał takie zmiany w przypadkach wewnętrznej reorganizacji banku, np. zmiany statusu filii oddziału na oddział. Tego typu rozwiązanie niewątpliwie było problematyczne organizacyjnie dla banków i jego klientów oraz generowało dodatkowe koszty i ryzyko operacyjne. W praktyce w drugiej połowie ostatniej dekady okazało się, że szczegółowy system numeracji jednostek organizacyjnych w dużej mierze okazał się niespójny z rzeczywistością i nie do końca się sprawdził w praktyce, tj. na podstawie prowadzonej ewidencji przez NBP nie można było precyzyjnie określić faktycznej struktury organizacyjnej banków w Polsce. Ponadto liczba zaewidencjonowanych jednostek organizacyjnych banków systematycznie różniła się z rzeczywistą liczbą działających jednostek organizacyjnych przy jednoczesnym wzroście ich liczebności.

2.2 Numeracja rachunków bankowych - standaryzacja

Prace nad kompleksową identyfikacją wszystkich banków krajowych i ich jednostek organizacyjnych toczyły się praktycznie równoległe z pracami, których celem było ujednoczenie struktury numerów rachunków bankowych. Brak standardu numeru od początku okresu transformacji i w wyniku tego panująca dowolność w budowie identyfikatora numeru rachunku bankowego stały się jednymi z przeszkód w zakresie efektywnego wykorzystywania rozwiązań elektronicznych w obszarze obsługi rozliczeń płatniczych. Dlatego też w 1996 roku został opracowany na forum Unii Europejskiej standard międzynarodowego numeru rachunku bankowego, który opublikował Europejski Komitet Standardów Bankowych (European

W 1996 roku został ustanowiony europejski standard Międzynarodowego Numeru Rachunku Bankowego IBAN.

Committee for Bank Standardisation - ECBS) pod nazwą EBS 204: Międzynarodowy Numer Rachunku Bankowego (IBAN), w celu ujednoczenia struktury numerów rachunków bankowych oraz umożliwienia automatycznego przetwarzania zleceń płatniczych w rozliczeniach transgranicznych. W roku 1997 standard ten został przyjęty przez Międzynarodową Organizację Normalizacyjną ISO (International Organization for Standardization) jako norma *ISO 13616 Banking and related financial services - International Bank Account Number (IBAN)*. Norma ta określała zasady tworzenia i składnię IBAN, gdzie struktura IBAN była następująca: 2a2n30an, gdzie: 2a oznacza 2-literowy kod kraju, 2n – dwucyfrową liczbę kontrolną, obliczoną na podstawie algorytmu określonego w ISO 7064 (MOD 97-10), 30an (do 30 znaków alfanumerycznych) – Podstawowy Numer Rachunku Bankowego (BBAN - Basic Bank Account Number), stosowany w poszczególnych krajach jako identyfikator rachunku bankowego klienta. Norma ta określała jedynie generalnie poszczególne elementy IBAN-u, pozwalając poszczególnym krajom zachować własne krajowe indywidualne metody identyfikacji, tj. identyfikatory BBAN. Europejskie środowisko bankowe jako pierwsze próbowało stosować IBAN przy przelewach transgranicznych, lecz na skutek problemów implementacyjnych, ECBS wprowadził drobne zmiany w swoim standardzie. W konsekwencji między standardem ECBS a standardem ISO wystąpiły różnice.

Władze europejskie, widząc potrzebę wsparcia wykorzystania IBAN do realizacji przelewów transgranicznych, w *rozporządzeniu nr 2560/2001 z dnia 19 grudnia 2001 r. w sprawie płatności transgranicznych w euro* zobowiązały instytucje wykonujące płatności transgraniczne do wykazywania od dnia 1 lipca 2003 roku numeru IBAN i własnego kodu identyfikującego instytucję BIC (Business Identifier Code) na wyciągach z konta klienta lub w załącznikach do wyciągów. W regulacji tej w odniesieniu do IBAN-u powołano się na standard ISO.

W związku z różnicami pomiędzy standardem międzynarodowego rachunku bankowego opracowanym przez ECBS a standardem ISO obydwa gremia podjęły współpracę w celu wypracowania wspólnego standardu IBAN. W wyniku tych działań ustalono jeden wspólny standard IBAN, a następnie została opracowana i opublikowana w 2003 roku norma *ISO 13616:2003 Banking and related financial services -- International bank account number (IBAN)* zastępująca normę z 1997 roku.

W Polsce pierwsze prace nad opracowaniem standardu jednolitego formatu identyfikatora rachunku na dokumentach rozliczanych w nowouruchomionym przez KIR S.A. systemie elektronicznej izby rozliczeniowej ELIXIR podjęto już pod koniec 1994 roku z inicjatywy środowiska bankowego oraz KIR S.A. Standard ten miał następujący format: nnnnnnnn-rrrrrr...r-kk, gdzie:

Pierwszą próbę opracowania polskiego standardu numeru rachunku bankowego podjęto w 1994 roku w związku z uruchomieniem systemu ELIXIR.

- nnnnnnnn - dokładnie 8 znaków identyfikujących oddział banku, w którym prowadzony jest rachunek klienta (dopuszczane są na początku znaki spacji lub zera),

- rrrrrr...r - identyfikator właściwy rachunku (zgodny z normami obowiązującymi w oddziale banku prowadzącego rachunek klienta),
- kk - suma kontrolna modulo 100 liczona wg tzw. formuły Luhna opracowanej dla kontroli numeru rachunku karty kredytowej, a następnie ustandaryzowanej normą *ISO 7812:1987 Identification Cards – Numbering system and registration procedure for issuer identifiers*.

Wybór znaków ASCII używanych dla oznaczania segmentów n... oraz r... jest zgodny z repertuarem analogicznej normy SWIFT (Operations 2 - Reference Informations): zawiera znaki alfabetu [A-Z] (duże litery) oraz cyfry [0-9] i 7 znaków uzupełniających [/, -, :, ;), (, ., <znak spacji>].

Wprowadzenie tego formatu przyjęło formę wielostronnego porozumienia międzybankowego. Standard ten nie został jednak przyjęty przez środowisko bankowe z uwagi na zmianę koncepcji i rozważenie opracowania krajowego standardu zgodnego z europejskimi rozwiązaniami.

W związku z pracami prowadzonymi na forum UE nad standardem IBAN w grudniu 1997 roku polskie banki zadeklarowały gotowość przyjęcia i wdrożenia wypracowanego nowego standardu. Standard ten opracowany został w ramach prac podjętych przez środowisko bankowe nad ujednoczeniem struktury numeru rachunku bankowego w oparciu o rozwiązania europejskie. Normalizacyjna Komisja Problemowa nr 271 ds. Bankowości i bankowych usług finansowych w ramach Polskiego Komitetu Normalizacyjnego opracowała Polską Normę, będącą tłumaczeniem normy międzynarodowej, tj. *PN-ISO 13616:1997 Bankowość i pokrewne usługi finansowe – Międzynarodowy numer rachunku bankowego (IBAN)*. Norma określa poszczególne elementy IBAN-u w celu umożliwienia ich automatycznego przetwarzania w wymianie międzynarodowej w środowisku finansowym.

*Polska Norma IBAN
została wydana w
1997 roku.*

*Druga próba ustalenia
polskiego standardu nume-
ru rachunku bankowego
oparta była na IBAN-ie i
zakładała zmienną długość
numeru.*

Walne Zgromadzenie Związku Banków Polskich (WZ ZBP) podjęło uchwałę nr 7 IX WZ ZBP z dnia 23 kwietnia 1998 r., w której jeden z zapisów określał *Przyjęcie z dniem 1 stycznia 2001 roku jednolitego standardu numeru rachunku bankowego*. Przyjęty standard w krajowym systemie rozliczeniowym cechował się tym, że:

- zawierał liczbę kontrolną wyliczaną według algorytmu dla międzynarodowego standardu IBAN,
- charakteryzował się zmienną długością: od 22 do 27 cyfr. Banki bazując na tych samych elementach rachunku bankowego, równocześnie chciały generować międzynarodowy numer rachunku IBAN. Okazało się, że zmienna długość numeru rachunku stała się przeszkodą w podjęciu tych działań. Ponadto ECBS wydał rekomendację, która zaleciła m.in., aby długość rachunku IBAN była jednolita (stała) w ramach krajowego systemu bankowego. Z uwagi na powyższe podjęto krajowe konsultacje o przyjęciu zasady stałej długości dla numeru

rachunku bankowego: na potrzeby krajowych rozliczeń i na potrzeby rozliczeń międzynarodowych.

W wyniku podjętych prac ustalono, że długość numeru rachunku bankowego jest stałej długości i przyjęto standard NRB, czyli Numer Rachunku Bankowego. Podstawę tworzenia stanowiły dwa składniki: numer rozliczeniowy jednostki organizacyjnej banku o długości 8 cyfr oraz numer porządkowy nadawany w banku o długości 16 cyfr. Dla tego ostatniego składnika przyjęto założenie, że bank może nadawać dla własnych potrzeb numery krótsze, ale tworząc pełny numer w standardzie NRB, należy wtedy uzupełnić ten człon do długości 16 cyfr. Dla tych dwóch składników wyliczana była dwucyfrowa liczba kontrolna według algorytmu dla standardu IBAN i dołączona z lewej strony jako trzeci nieodłączny element numeru. W ten sposób standard numeru rachunku bankowego dla polskiego systemu płatniczego miał długość 26 cyfr. Ustalono, że NRB ma składać się wyłącznie z cyfr.

Aktualnie obowiązujący dwudziestoseścio-cyfrowy standard polskiego numeru rachunku bankowego NRB, o stałej długości, przyjęto w 2000 roku.

Opracowana baza dla standardu NRB (numer rozliczeniowy i numer porządkowy) była podstawą do wygenerowania numeru rachunku bankowego w pełnej zgodzie ze standardem IBAN. W dniu 21 marca 2000 r. standard NRB został zaprezentowany Radzie ds. Systemu Płatniczego przy Zarządzie NBP. Rada w komunikacie z tego spotkania zarekomendowała środowisku bankowemu stosowanie opracowanego standardu NRB. W dniu 13 kwietnia 2000 roku Walne Zgromadzenie ZBP podjęło uchwałę nr 10 XI WZ ZBP w sprawie podniesienia efektywności polskiego systemu płatniczego, gdzie zaapelowało o wdrożenie w krajowym systemie płatniczym standardu NRB w bankach w określonych terminach. Przyjęto standard NRB o długości 26 cyfr oraz ogłoszono:

- gotowość sektora do obsługi NRB z dniem 1 lutego 2001 roku,
- zakończenie nadawania rachunkom standardu NRB do dnia 31 grudnia 2002 roku,
- zaprzestanie obsługi zleceń z numerem niezgodnym z NRB z dniem 1 stycznia 2004 roku.

Standard NRB początkowo wprowadzono na podstawie porozumienia międzybankowego w oparciu o „Kartę wdrożenia”.

Wychodząc naprzeciw ww. postulatom, w Zespole Roboczym ds. Wdrożenia Standardu NRB, powołanym przy Komitecie ds. Systemu Płatniczego działającego w ramach ZBP, opracowano pakiet informacyjny na temat standardu pod nazwą *Karta wdrożenia standardu rachunku bankowego*. Celem tego dokumentu było przybliżenie bankom problemów związanych z wdrażaniem przyjętego standardu NRB, zgromadzenie wszelkich informacji do podjęcia prac przygotowawczych i wdrożeniowych w bankach oraz zasad postępowania w okresie przejściowym. Najważniejsze ustalenia zawarte w *Karcie* to:

- zasada stosowania standardu NRB w obrocie krajowym (złotowym i walutowym),
- zasada stosowania standardu IBAN wyłącznie w obrocie transgranicznym,

- doprecyzowanie zasad kontroli – wprowadzenie pojęć kontroli wspomagającej i ostrej w zależności od wartości wskaźnika IBAN w bazie banków – w zbiorach bazowych systemu ELIXIR.

W *Karcie* przyjęto terminy zakończenia poszczególnych etapów, zgodnie z ustaleniami uchwały nr 10 XI WZ ZBP. Dokument konsultowany był z przedstawicielami banków i przekazany został wszystkim bankom oraz innym podmiotom rynku finansowego. Standard NRB został opracowany w celu posiadania przez wszystkie banki w Polsce wspólnego algorytmu nadawania prowadzonym przez nie rachunkom bankowym numerów jednoznacznie je identyfikujących, jak również w celu usprawnienia procesu automatyzacji przetwarzania płatności w ramach krajowego systemu rozliczeń pieniężnych. Wdrażanie standardu NRB opierało się na współpracy z KIR S.A. Poprzez funkcjonującą tabelę powiązań, którą posiadały wszystkie placówki bankowe wykonujące rozliczenia poprzez KIR S.A., za pomocą wartości parametru NRB przekazywane były do banków informacje o wprowadzaniu do sektora bankowego standardowych numerów rachunku bankowego.

Opracowanie i wdrażanie standardu NRB i IBAN było konsekwencją gwałtownego rozwoju elektronicznych środków przekazu. Z uwagi na rosnącą liczbę i wartość transakcji w coraz większym zakresie stosowana była elektroniczna wymiana danych pomiędzy bankami oraz pomiędzy bankami a ich klientami w celu usprawnienia obsługi rachunków klientów i przyspieszenia rozliczeń. Wprowadzenie standardów, poza ich dostosowaniem do standardów UE, usprawniło rozliczenia transakcji krajowych i transgranicznych poprzez ujednolicony, zautomatyzowany i efektywny system kontroli poprawności numeru rachunku bankowego (w dotychczasowych numerach rachunków bankowych brak było powszechnie stosowanych liczb kontrolnych umożliwiających automatyczną weryfikację poprawności numeru rachunku bankowego). Banki wykorzystywały możliwości jednoznacznej identyfikacji stron transakcji za pomocą wystandaryzowanych numerów rachunków bankowych oraz na podstawie przepisów mówiących o tym, że numer rachunku jest wystarczający, zawartych w § 9, ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków. Jednakże praktyka sądowa pokazała, że zlecenia płatnicze powinny być identyfikowane zarówno za pomocą rachunku bankowego, jak i nazwy strony transakcji (wyrok Sądu Najwyższego dnia 17 grudnia 2008 r. I CSK 205/08 w sprawie odszkodowania za szkodę wyrządzoną wskutek nienależytego wykonania przelewu). Dopiero jednoznaczny zapis w art. 142 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. Nr 199, poz. 1175) spowodował pełne wykorzystanie numeru rachunku bankowego jako wystarczającego do identyfikacji strony transakcji. Od tego momentu można uznać, że wprowadzenie standardu numeru rachunku bankowego w rozliczeniach krajowych i transgranicznych daje możliwość zmniejszenia w dłuższym okresie kosztów przetwarzania dokumentów płatniczych oraz liczby reklamacji spowodowanych błędami w numeracji rachunków bankowych.

Dopiero od 2011 roku NRB jest wystarczającym identyfikatorem stron transakcji.

NBP cały czas aktywnie współpracował przy opracowywaniu i wdrażaniu standardu NRB. Po zakończeniu prac nad tym standardem, na jego podstawie została opracowana przez NBP Polska Norma, w której określono strukturę NRB służącego do tworzenia indywidualnych numerów rachunków bankowych otwieranych i prowadzonych przez banki w Polsce, tj. *PN-F 01102: grudzień 2000 Bankowość i pokrewne usługi finansowe Numer Rachunku Bankowego (NRB) – Elementy i zasady tworzenia*. W ramach tej normy został zdefiniowany standard BBAN, który zgodnie z normą ISO jest częścią IBAN.

Polska Norma NRB została wydana w 2000 roku.

Nowy standard NRB został wykorzystany w opracowanej w 2001 roku przez Normalizacyjną Komisję Problemową nr 271 ds. Bankowości i bankowych usług finansowych w ramach PKN normie *PN-F-01101 Bankowość i pokrewne usługi finansowe – Wzory formularzy bankowych - Wzór formularza polecenia przelewu/wpłaty gotówkowej (WP)*. W normie podano wzór formularza WP stosowanego w rozliczeniach krajowych, przeznaczonego do złożenia dyspozycji polecenia przelewu/wpłaty gotówkowej przez osoby fizyczne lub osoby prawne oraz jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, ale posiadające zdolność prawną, z wyłączeniem tych przypadków, gdzie przepisy prawa stanowią inaczej. Wzór ten przedstawia Rysunek 1.

Rysunek 1 Formularz WP

The diagram shows a structured form for a cash transfer order (WP). The form is divided into several sections:

- Recipient Information:** Fields for 'nazwa odbiorcy' (recipient name) and 'nr rachunku odbiorcy' (recipient account number).
- Transfer Details:** Fields for 'nazwa odbiorcy cd.' (recipient name continuation), 'waluta' (currency, set to PLN), and 'kwota' (amount).
- Sender Information:** Fields for 'nr rachunku zleceńdawcy (przelew) / kwota słownie (wpłata)' (sender account number / amount in words), 'nazwa zleceńdawcy' (sender name), and 'nazwa zleceńdawcy cd.' (sender name continuation).
- Title:** Fields for 'tytułem' (title) and 'tytułem cd.' (title continuation).
- Sender Identification:** A large box for 'pieczęć, data i podpis(y) zleceńdawcy' (stamp, date, and signature of the sender).
- Payment Information:** A box for 'Opłata:' (fee) with a small grid.
- Bank Code:** A box containing the number '06'.
- Orientation:** The form is oriented vertically, with 'Polecenie przelewu / wpłata gotówkowa' on the left and 'odcinek dla banku zleceńdawcy' on the right.

Źródło: PN-F-0101 Bankowość i pokrewne usługi finansowe – Wzór formularza polecenia przelewu/wpłaty gotówkowej (WP)

Z dniem 1 lutego 2001 roku ogłoszono gotowość sektora bankowego do obsługi standardu NRB, czyli umiejętność weryfikacji numeru w standardzie NRB. W dniu 9 maja 2001 roku Walne Zgromadzenie ZBP podjęło uchwałę nr 8 XII WZ ZBP, gdzie banki zobowiązały się przyjąć ustalenia *Karty wdrożenia standardu numeru rachunku bankowego*, a w szczególności zobowiązały się do kontroli poprawności numerów w standardzie NRB. Pierwszym oddziałem, który nadał

numer w standardzie NRB, był oddział ING Bank Polska (obecnie ING Bank Śląski S.A. – 01.02.2001 r.). Można zatem stwierdzić, że od dnia 1 lutego 2001 roku stosujemy numery w standardzie NRB w polskim sektorze bankowym. Pierwszym bankiem, który wprowadził standard NRB w całej strukturze organizacyjnej banku, był BZ WBK S.A. – listopad 2001 roku.

2.3 Numeracja rachunków bankowych - regulacje

Migracja na standard numeru rachunku bankowego przewidziana była do końca 2003 roku. Jednakże w trakcie tego procesu zostało zidentyfikowane ryzyko niedotrzymania tego terminu ze względu na nieobowiązujący prawnie charakter uchwał WZ ZBP. Dlatego też, na podstawie delegacji ustawowej dla Prezesa NBP w art. 68 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe umożliwiającej określanie sposobu numerowania rachunków bankowych, było możliwe skuteczne i terminowe wprowadzenie standardów NRB i IBAN. W tym celu zostało wydane *zarządzenie nr 5/2002 Prezesa NBP z dnia 6 maja 2002 r. w sprawie sposobu numeracji rachunków bankowych prowadzonych w bankach* (Dz. Urz. NBP Nr 8, poz. 26), które nałożyło na banki obowiązki wywiązania się z wykonania określonych czynności w ustalonych terminach.

Zarządzenie nr 5/2002 wprowadziło obligatoryjność stosowania standardów NRB i IBAN od 31 grudnia 2003 roku.

Z uwagi na zgłaszane przez banki sugestie zarządzenie nr 5/2002 zostało zmienione *zarządzeniem nr 10/2003 Prezesa NBP z dnia 27 maja 2003 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie sposobu numeracji rachunków bankowych prowadzonych w bankach* (Dz. Urz. NBP Nr 10, poz. 15). Zarządzenie to umożliwiło bankom, stosującym przez co najmniej 6 miesięcy do identyfikacji prowadzonych przez nie rachunków bankowych zarówno NRB, jak i numery nadane wcześniej, rezygnację, przed ustalonym terminem (1 lipca 2004 r.), z obsługi zleceń ze starymi numerami i stosowanie do identyfikacji tych rachunków w rozliczeniach krajowych wyłącznie NRB.

Zarządzenie nr 10/2003 wprowadziło procedurę migracji starych numerów rachunków na NRB.

Wymagane w zarządzeniu terminy wdrażania standardów NRB i IBAN były zgodne z harmonogramem określonym przez polskie środowisko bankowe w *Karcie wdrożenia* i przyjętym uchwałą nr 8 XII WZ ZBP. W zarządzeniu określono dwie metody odpowiednio obliczania i sprawdzania poprawności liczby kontrolnej dla NRB i IBAN: metodę uproszczoną oraz metodę wielomianową. Obydwie metody są oparte o wykorzystanie systemu MOD 97-10, który jest znormalizowanym międzynarodowym systemem znaków kontrolnych, znanym szerzej jako ISO 7064, MOD 97-10. Metoda uproszczona jest wskazana w polskich normach: *PN-F-01102:2000 Bankowość i pokrewne usługi finansowe – Numer Rachunku Bankowego (NRB) – Elementy i zasady tworzenia* oraz *PN-ISO 13616:1998 Bankowość i pokrewne usługi finansowe – Międzynarodowy Numer Rachunku Bankowego (IBAN)*. Obydwie metody opisane są z kolei w Polskiej Normie *PN-ISO 7064:1998 Przetwarzanie danych – Systemy znaków kontrolnych*. Zarządzenie, określając dwie metody, pozostawia bankom możliwość wyboru jednej z nich.

Wprowadzenie standardów NRB i IBAN wymagało dokonania zmian w systemach informatycznych polskich banków. Wprowadzono zatem okres przejściowy (2003 r.) na stosowanie w rozliczeniach pieniężnych zarówno starego, jak i nowego sposobu numeracji rachunków, który miał na celu ograniczenie ryzyka zbyt gwałtownych zmian dla klientów polskich banków oraz zakończenie używania starych numerów, nieumożliwiających automatycznej kontroli, przed projektowanym przez polskie środowisko bankowe terminem zakończenia działania systemu SYBIR w KIR S.A., opartego o fizyczną wymianę dokumentów papierowych (koniec 2003 r.).

W 2007 roku zarządzenie nr 5/2002 zostało zmienione. Ze względu na precedensowy tryb przejścia na rynku bankowym (przejęcie części majątku banku dzielonego) w dniu 10 października 2007 r. weszły w życie przepisy dotyczące tego typu fuzji wprowadzone zarządzeniem nr 17/2007 Prezesa NBP z dnia 3 października 2007 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie sposobu numeracji rachunków bankowych prowadzonych w bankach (Dz. Urz. NBP Nr 13, poz. 27). Pozostałe zmiany wprowadzone tym zarządzeniem weszły w życie 1 stycznia 2008 r. i dotyczyły:

Zarządzenie nr 17/2007 wprowadziło m.in. przepisy dla fuzji poprzez podział banku oraz przepisy na potrzeby SEPA.

- prawnego zrównania NRB i IBAN, co oznaczało, że jeden numer rachunku bankowego mógł występować w postaci NRB lub IBAN. Wynikało to z wprowadzonego przez środowisko bankowe projektu Jednolitego Obszaru Płatności w Euro – SEPA (ang. Single Euro Payments Area) w polskim systemie płatniczym oraz do zapisów *Dyrektywy 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego (PSD)*, w której zalecane zostało wypracowanie mechanizmów jednoznacznej identyfikacji stron transakcji, umożliwiających tworzenie zintegrowanych systemów płatności w Unii Europejskiej, a także wprowadzenie zmiany, która umożliwi identyfikację w standardzie IBAN rachunków bankowych wykorzystywanych w rozliczeniach krajowych nominowanych w euro.
- możliwości numerowania rachunków, zgodnie z wytycznymi opracowanymi w ramach Europejskiego Banku Centralnego dotyczącymi transakcji w systemie TARGET2.
- odesłania do obowiązujących norm określających szczegółowe zapisy formatów standardów NRB i IBAN. Zmiana ta uczyniła zarządzenie bardziej czytelnym i uelastyczyła wprowadzanie ewentualnych przyszłych zmian w zależności od rozwoju technologii i ewentualnych korekt norm, do których się odwołała.

Zmienione przepisy pozwoliły bankom na elastyczne dostosowanie się do wprowadzonych zmian, co wynikało z faktu, iż dopuszczono numerowanie rachunków bankowych również na dotychczasowych zasadach, tj. z wykorzystaniem standardu NRB.

W związku z likwidacją GINB niezbędna okazała się zmiana miejsca wykonywania w NBP części zadań wykonywanych przez tę jednostkę. Likwidacja GINB spowodowana była wejściem w życie w dniu 1 stycznia 2008 roku ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem

finansowym. Zadanie polegające na nadawaniu i rejestrowaniu numerów banków, jednostek organizacyjnych banków i oddziałów banków zagranicznych, dotychczas wykonywane przez GINB, pozostało w kompetencjach ustawowych NBP. Realizacja tego zadania wspierana była przez system EWIB. Nowa sytuacja wymuszała zmianę zarządzenia nr 7/2002.

Zgodnie z decyzją Zarządu NBP, prowadzenie zadania polegającego na nadawaniu i rejestrowaniu numerów banków, jednostek organizacyjnych banków i oddziałów banków zagranicznych powierzono DSP, ponieważ było ono najbliższej związane z jego kompetencjami (numery jednostek banków są elementem numerów rachunków bankowych i są wykorzystywane głównie w systemach rozliczeń międzybankowych).

W dniu 28 grudnia 2007 roku weszło w życie *zarządzenie nr 25/2007 Prezesa NBP dnia 21 grudnia 2007 r. zmieniające zarządzenie w sprawie sposobu numeracji banków i ich jednostek organizacyjnych* (Dz. Urz. NBP Nr. 19, poz. 37). Główna zmiana zarządzenia polegała na zmianie umiejscowienia realizacji zadania dotyczącego nadawania numerów bankom i ich jednostkom organizacyjnym w NBP. W miejsce GINB został wpisany DSP.

Zarządzenie nr 25/2007 upравиło DSP do nadawania numerów bankom i ich jednostkom organizacyjnym.

Ponadto zmiana dotyczyła wprowadzenia instytucji kredytowej jako nowej formy podmiotu bankowego, co wynikało z zapisów ustawy Prawo bankowe z 2004 roku, które odróżniały pojęcie instytucji kredytowej od banku zagranicznego oraz wyszczególnienia dokumentów niezbędnych w procesie nadawania numerów przez DSP.

Kolejne zmiany wprowadzone w zarządzeniu miały na celu usprawnienie w przekazywaniu informacji związanych z wykazem numerów banków i ich jednostek organizacyjnych oraz usankcjonowania dotychczas stosowanej praktyki. Nowy zapis nie ograniczał, tak jak poprzednio, prowadzenia i udostępniania przez NBP ww. wykazu wyłącznie w formie papierowej. W praktyce oznaczało to, że dotychczas przekazywany centralom banków wykaz w formie papierowej był umieszczany w formie elektronicznej (plik w formacie PDF) na stronie internetowej NBP i był dostępny dla wszystkich zainteresowanych.

2.4 Normalizacja

Normalizacja to działalność zmierzająca do uzyskania optymalnego, w danych okolicznościach, stopnia uporządkowania w określonym zakresie, poprzez ustalenie postanowień przeznaczonych do powszechnego i wielokrotnego stosowania. Celem normalizacji jest zapewnienie powszechnie akceptowalnych standardów, poprzez szeroki udział zainteresowanych stron w proces normalizacyjny. W Polsce proces ten regulowany jest w *ustawie z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji* (Dz. U. Nr 169 z 2002 r., poz. 1386 z późn. zm.).

Podstawowym dokumentem normalizacyjnym jest norma. Jest to dokument opracowany i przyjęty w drodze konsensu przez ekspertów delegowanych przez instytucje zainteresowane

normalizacją i zatwierdzony przez jednostkę normalizacyjną. W Polsce stosowanie norm jest dobrowolne.

Proces normalizacyjny w zakresie numeracji rachunków bankowych realizowany jest w Polskim Komitecie Normalizacyjnym (PKN) w ramach prac Komitetu Technicznego nr 271 ds. Bankowości i Bankowych Usług Finansowych, który jest odpowiednikiem Komitetu Technicznego ISO/TC 68, Usługi finansowe, działającego przy ISO (Technical Committee ISO/TC 68, Financial services).

W grudniu 2012 r. z inicjatywy NBP została znowelizowana norma z 2000 roku dotycząca NRB. W obecnej normie *PN-F-01102:2012 Bankowość i pokrewne usługi finansowe – Numer Rachunku Bankowego (NRB) – Elementy i zasady tworzenia* określono elementy i zasady tworzenia numeru rachunku bankowego (NRB) służącego do identyfikacji rachunków bankowych w środowisku elektronicznym i papierowym w ramach krajowego systemu rozliczeń pieniężnych. Norma ma również zastosowanie do identyfikacji rachunków płatniczych prowadzonych przez inne podmioty niebędące bankami.

Opublikowana w grudniu 2012 roku obowiązująca norma NRB wskazuje NBP jako organ nadający numery rozliczeniowe.

W normie zdefiniowano m.in. następujące terminy:

- instytucja - bank lub inny podmiot uprawniony do prowadzenia rachunku uczestniczącego w rozliczeniach pieniężnych,
- numer rozliczeniowy - identyfikator nadawany jednostkom organizacyjnym instytucji przez organ rejestrujący. Jako organ rejestrujący wskazano NBP.
- numer porządkowy - numer identyfikujący rachunek klienta, nadawany zgodnie z regułami ustalonymi w instytucji,
- podstawowy numer rachunku bankowego BBAN - identyfikator, który jednoznacznie określa konkretny rachunek obsługiwany przez konkretną instytucję w konkretnym kraju oraz zawiera numer rozliczeniowy instytucji obsługującej ten rachunek. W rozumieniu normy BBAN jest częścią polskiego krajowego systemu numeracji rachunków (NRB) i składa się z numeru rozliczeniowego oraz numeru porządkowego. W Polsce, w krajowym systemie numeracji rachunków, stosuje się BBAN wyłącznie poprzedzony liczbą kontrolną (NRB).
- numer rachunku bankowego NRB - unikatowy identyfikator rachunku w polskim systemie numeracji rachunków, używany w zakresie krajowym do jednoznacznej identyfikacji rachunku klienta prowadzonego przez instytucję, złożony z BBAN i poprzedzającej go liczby kontrolnej,
- międzynarodowy numer rachunku bankowego IBAN - rozszerzona wersja podstawowego numeru rachunku bankowego (BBAN), stosowana w środowisku międzynarodowym do jednoznacznej identyfikacji rachunku klienta w konkretnej instytucji w konkretnym kraju. W normie zapisano, że chociaż IBAN jest przeznaczony do stosowania w środowisku międzynarodowym, nie ma przeciwwskazań do stosowania go w środowisku krajowym.

W normie przyjęto następującą konwencję poszczególnych elementów danych:

- n: cyfry (od 0 do 9),
- a: litery duże L i P (dotyczy IBAN),
- n: stała długość.

Zgodnie z normą NRB powinien mieć strukturę $2n(8n16n)$ gdzie:

- 2n – dwucyfrowa liczba kontrolna;
- 8n – ośmiocyfrowy numer rozliczeniowy;
- 16n – szesnastocyfrowy numer porządkowy rachunku (jeśli, zgodnie z wewnętrznym systemem nadawania numerów, instytucja stosuje numery krótsze niż 16 znaków, należy je dopełnić znakami 0 (zero) dostawionymi na początku numeru porządkowego, np. dla numeru 123456789012 zostanie przyjęty ciąg 0000123456789012 jako numer porządkowy rachunku);
- (8n16n) – dwudziestocyfrowy BBAN.

Istotną zmianą do normy z 2000 roku jest dostosowanie do obecnej praktyki bankowej nazwy i definicji numeru rozliczeniowego jednostki organizacyjnej banku oraz wskazanie NBP jako organu rejestrującego, nadającego numery rozliczeniowe jednostkom organizacyjnym banków lub innym podmiotom uprawnionym do prowadzenia rachunków uczestniczących w rozliczeniach pieniężnych oraz podkreślenie krajowego sposobu tworzenia IBAN, doprecyzowanie funkcji numeru BBAN i podanie wykładni stosowania tego numeru w innych przepisach.

W normie podano również formaty i przykłady zapisów NRB w środowisku papierowym i elektronicznym. Składowe NRB w środowisku elektronicznym nie powinny być oddzielane separatorem lub spacją. NRB w środowisku papierowym należy zapisywać, oddzielając pojedynczą spacją liczbę kontrolną od pozostałych elementów, które z kolei należy grupować po cztery znaki oddzielone pojedynczą spacją. Na standardowym formularzu dopuszcza się zapis NRB bez spacji między kolejnymi elementami rachunku, jedynie w przypadku pisma ręcznego blokowego (każda cyfra w oddzielnej kratce). Formularz ten zawiera odpowiednio dostosowane pole na numer rachunku, w tle którego nadrukowane są pionowe kreski, z których co czwarta jest pogrubiona, grupując po cztery wpisywane ręcznie cyfry.

Zapisy normy obejmują metodę i przykład wyliczania liczby kontrolnej dla BBAN oraz metodę i przykład sprawdzania poprawności liczby kontrolnej w NRB. Norma zawiera także przykład tworzenia IBAN dla rachunków prowadzonych w Polsce strukturę oraz format jego zapisu w środowisku elektronicznym i papierowym. W Polsce IBAN tworzy się poprzez dodanie do NRB dwuliterowego kodu (PL) umieszczonego na początku ciągu znaków. Format IBAN ma postać ciągu dwudziestu ośmiu znaków - 2a26n, przy czym 2a stanowi dwuliterowy kod Polski (PL), a 26n stanowi NRB.

Rysunek 2 Struktura NRB - IBAN

NRB – Numer Rachunku Bankowego																											
P	L	2	5	1	0	6	0	1	0	2	8	2	2	7	6	7	2	7	2	1	4	3	8	5	7	4	1
Kod kraju	Liczba kontrolna	Numer rozliczeniowy jednostki organizacyjnej						Numer identyfikujący rachunek bankowy klienta																			
IBAN– Międzynarodowy Numer Rachunku Bankowego																											

Należy podkreślić, że prawidłowe stosowanie standardu polega na zgodności wszystkich jego elementów z normą, w szczególności numer rozliczeniowy powinien identyfikować jednostkę organizacyjną prowadzącą dany rachunek.

2.5 Aktualna regulacja w zakresie numeracji banków, ich jednostek organizacyjnych i rachunków bankowych

Konieczność uproszczenia i dostosowania procesu nadawania numerów banków i ich jednostek organizacyjnych oraz rachunków bankowych do nowych potrzeb rynkowych zgłaszanych przez banki spowodowała rozpoczęcie prac nad opracowaniem regulacji ustawowych, które by zawierały zakres merytoryczny regulowany dotychczas zarządzeniem nr 5/2002 Prezesa NBP z dnia 6 maja 2002 r. w sprawie sposobu numeracji rachunków bankowych prowadzonych w bankach i zarządzeniem nr 7/2002 Prezesa NBP z dnia 24 maja 2002 r. w sprawie sposobu numeracji banków i ich jednostek organizacyjnych. Biorąc pod uwagę, że zarządzenie nr 5 zawierało elementy zarządzenia nr 7 (w numerze rachunku bankowego, regulowanego zarządzeniem nr 5, mieści się numer jednostki organizacyjnej, regulowany zarządzeniem nr 7), a także inne okoliczności, takie jak m.in. fakt, że obowiązki banków przy realizacji niektórych zadań związanych z numerowaniem jednostek organizacyjnych oraz rachunków bankowych są podobne do siebie, uznano, że oba zarządzenia regulują powiązane ze sobą obszary merytoryczne, dlatego też mogą być normowane jednym aktem prawnym.

Dotychczasowe zarządzenia nr 5 i 7 stanowiły wykonanie delegacji zawartych odpowiednio w art. 68 pkt 4 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, przyznających Prezesowi NBP kompetencje do określania, w drodze zarządzenia, sposobu numeracji banków i ich jednostek organizacyjnych oraz sposobu numeracji rachunków bankowych prowadzonych w bankach. Mając na uwadze wytyczne legislacyjne dążące do upraszczania i łączenia aktów prawnych regulujących zbliżone obszary, oba dotychczasowe zarządzenia nr 5 i 7 skonsolidowano w jednym zarządzeniu nr 15 Prezesa NBP z dnia 15 lipca 2010 r. w sprawie numeracji banków i rachunków bankowych (Dz. Urz. NBP Nr 9, poz. 9), które weszło w życie w dniu 2 sierpnia 2010 roku. Główne korzyści wynikające z przyjęcia nowego podejścia to:

Zarządzenie nr 15/2010 łączy przepisy dotyczące numeracji banków i rachunków bankowych oraz wprowadza przenaszalność numerów.

- większa przejrzystość przepisów,
- uproszczenie procesów nowelizacji aktów prawnych (dotychczas zmiana jednego z zarządzeń mogła mieć wpływ na dezaktualizację drugiego, co niekoniecznie mogło być pożądanym działaniem),

- dostosowanie nowych przepisów do praktyki i aktualnych potrzeb zgłaszanych przez środowisko bankowe.

Ponadto nowe zarządzenie było odpowiedzią na wnioski, zgłaszane przez banki, dotyczące bezterminowego utrzymywania numerów rachunków bankowych w przypadku łączenia banków. Należy zaznaczyć, że proces konsolidacji rynku bankowego jest procesem ciągłym i w niektórych okresach nabierającym szybszego tempa. W wyniku takiego procesu, zgodnie z obowiązującymi przepisami, klienci banków zmuszeni byli do podejmowania działań, a także ponoszenia kosztów własnych, w celu zmiany swoich numerów rachunków bankowych. Sytuacja taka powodowała także zwiększenie ryzyka finansowego klientów banków (np. nieopłacenie w terminie podatków, faktur, itp.). Po stronie banków fuzje i przejęcia powodowały konieczność dostosowania procesów do przepisów obowiązujących zarządzeń, co w przypadku dużych organizacji było procesem skomplikowanym i kosztownym. Zarządzenie to dało w takich przypadkach bankom możliwość elastycznego postępowania, uwzględniającego potrzeby klientów, jak i własne możliwości techniczne. Głównym motywem wprowadzenia tego zarządzenia było dobro klientów banków.

W zarządzeniu zdefiniowano, na potrzeby tej regulacji, podstawowe terminy (bank, jednostka organizacyjna banku), co miało polepszyć czytelność dalszych przepisów i umożliwić ich uproszczenie. Wspólna definicja banku objęła również NBP, co umożliwiło rezygnację z przepisów regulujących proces nadawania numerów rozliczeniowych jego jednostkom, przy zachowaniu całkowitej aktualności i prawidłowości procesu.

Zarządzenie reguluje tryb nadawania numerów, który nie różni się od poprzednio obowiązującego. Przepis ten natomiast dostosowano do przyjętej praktyki, określając niezbędne dokumenty stanowiące podstawę podjęcia decyzji o nadaniu numeru jednostce organizacyjnej banku.

Wprowadzone zostały odrębne definicje dla numeru banku i numeru rozliczeniowego, określając ich długość i podstawową zasadę, jaką jest unikatowość. Celem odrębnego zdefiniowania pojęć była niemożność przenoszenia numeru likwidowanego banku na inne banki, przy jednoczesnym umożliwieniu zachowania numeru rozliczeniowego w wyniku fuzji banków. Przez unikatowość należy rozumieć niepowtarzalność nadanego numeru. Numer banku składa się z trzech cyfr, a banku spółdzielczego z czterech cyfr. Numer rozliczeniowy natomiast składa się z ośmiu cyfr, z których trzy lub cztery pierwsze cyfry (taka struktura odzwierciedla obecną praktykę, gdzie cztery cyfry przypisywane są w momencie nadawania numeru jednostki organizacyjnej bankom spółdzielczym, a trzy cyfry – pozostałym bankom) są symbolem wyróżniającym banku, zwanym też „wyróżnikiem”. Kolejne cztery cyfry, a w przypadku czterocyfrowego symbolu wyróżniającego (nadanego pierwotnie dla banku spółdzielczego) - trzy cyfry, są oznaczeniem porządkowym. Ostatnia cyfra jest cyfrą kontrolną wyliczaną zgodnie ze wzorem określonym w załączniku do zarządzenia.

Zrezygnowano z bardzo szczegółowego uregulowania składni numeru rozliczeniowego, z uwagi na odesłanie do normy PN-F-01102. Wprowadzenie nowej regulacji nie spowodowało konieczności zmian organizacyjno-technologicznych po stronie banków i nie generowało ich kosztów.

Nowe przepisy dopuściły uzgodnienia z NBP indywidualnej formy przekazywania danych aktualizacyjnych dla oszczędności czasu i eliminacji błędów podczas zmian większej liczby danych. Ponadto DSP uzyskał prawo do wykreślenia banku z rejestru, w przypadku gdy niemożliwe jest otrzymanie od likwidowanego banku niezbędnych dokumentów.

Uregulowane zostały zasady postępowania w przypadku łączenia banków. Zmodyfikowano i doprecyzowano obowiązki banku, m.in. rezygnując z obligatoryjnego udzielania zgody na czasowe wykorzystanie przejętych numerów rozliczeniowych, dając bankom możliwość ich bezterminowego utrzymywania. Takie podejście było także konsekwencją dopuszczenia możliwości sukcesji przejętych rachunków bankowych. Dotychczasowe doświadczenie dowiodło, że długookresowe utrzymywanie przejętych numerów rozliczeniowych nie stwarza zagrożeń dla funkcjonowania systemów płatności i poprawności rozliczeń oraz rozrachunku i może być praktykowane bezterminowo.

Regulację dotyczącą kompetencji do nadawania numerów rachunków wzmocniono stwierdzeniem, że oznaczenia są unikatowe (niepowtarzalne), co oznacza że nie można nadać takiego samego numeru dwóm różnym rachunkom. Przepisy dotyczące numerowania rachunków bankowych nie uwzględniły kwestii numerowania rachunków w systemie TARGET2, dotychczas regulowanych w analogicznych przepisach zarządzenia nr 5/2002, gdyż przesłanki utrzymywania tych przepisów stały się nieaktualne, z powodu zaprzestania rozpatrywania tych kwestii przez Europejski Bank Centralny.

W zarządzeniu zrezygnowano ze szczegółowego opisu sposobu obliczania liczby kontrolnej w numerze rachunku, odwołując się tylko do normy PN-F-01102. Załącznik miał charakter techniczny. Za takim podejściem przemawiał również fakt, że przyjęty sposób numerowania rachunków ma charakter międzynarodowy, zdefiniowany międzynarodowym standardem ISO. Sposób wyliczania i sprawdzania jest więc powszechnie dostępny i nie może odbiegać od ww. standardu. Należy podkreślić, że ISO dopuszcza także inne metody wyliczania tej liczby, które prowadzą do tego samego rezultatu.

Zarządzenie uregulowało postępowanie z rachunkami w przypadku nabycia przedsiębiorstwa bankowego lub jego zorganizowanej części lub podziału banku. Zrezygnowano z regulowania przypadku pełnego łączenia banków. Zebrane doświadczenia wskazały, że taka praktyka nie jest konieczna. Skutki rezygnacji z tego przepisu nie noszą żadnego ryzyka, gdyż takie uzgodnienia są naturalną konsekwencją i techniczną koniecznością współpracy pomiędzy bankiem a podmiotem prowadzącym system płatności. Pozostawienie tej regulacji tylko dla przypadków podziału banku lub nabycia przedsiębiorstwa bankowego podyktowane było tym, że są to

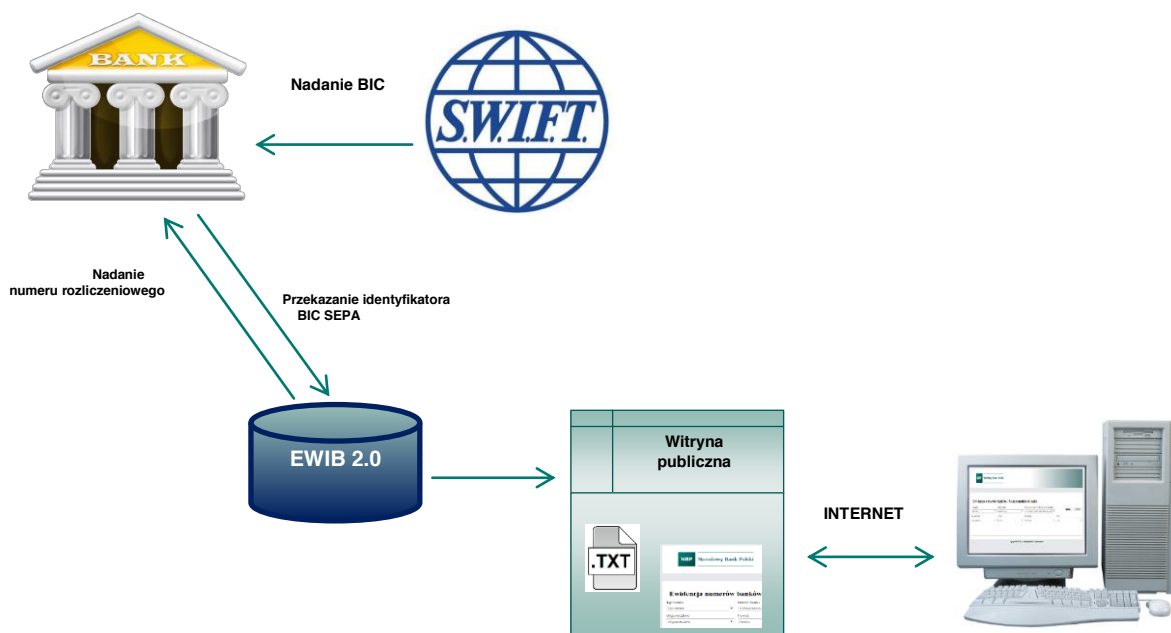
sprawy nietypowe, wymagające przeprowadzenia pogłębionej analizy przed podjęciem właściwej decyzji.

Poprzez utrzymanie pojęcia wyróżnik w numerze rozliczeniowym było możliwe przeniesienie numeru wyróżnika na numer banku.

Wzór „Karty ewidencyjnej” dostosowano do praktyki (wprowadzając np. pola zmian) oraz nowych potrzeb, wprowadzając np. BIC i BIC SEPA, WWW czy nazwę handlową banku. Kartę uzupełniono objaśnieniami, które oprócz walorów informacyjnych sankcjonują praktykowane postępowanie, m.in. określając rodzaje dokumentów, jakie mogą być wymagane. Ponadto zmieniono szatę graficzną formularza i ograniczono jego wielkość do jednej strony.

Powiązanie informacji o BIC SEPA z numerem rozliczeniowym daje możliwość systemowego rozwiązania wymogu określonego w art. 5 ust. 4 i 5 *rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 260/2012 ustanawiającego wymogi techniczne i handlowe w odniesieniu do poleceń przelewu i poleceń zapłaty w euro oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 924/2009* (tzw. „rozporządzenie SEPA end-date”). Dotyczy to tzw. kwestii „IBAN-only”, która polega na zwolnieniu z obowiązku podawania przez strony transakcji kodów BIC transakcji SEPA od 1 lutego 2016 r. Poprzez publikowanie na stronie internetowej NBP informacji o powiązaniu numeru rozliczeniowego z odpowiednim kodem BIC możliwe jest automatyczne i wiarygodne wykorzystywanie tych informacji w systemach informatycznych banków. Dzięki temu rozwiązaniu możliwe jest spełnienie wymogu zawartego w rozporządzeniu SEPA end-date. Tego typu rozwiązanie jest przyjęte jako referencyjne przez Europejski Bank Centralny (EBC). Schemat działania tej funkcji przedstawia Rysunek 3.

Rysunek 3 Schemat rozwiązania dla „IBAN-only”

3. Projektowane zmiany w obszarze numeracji

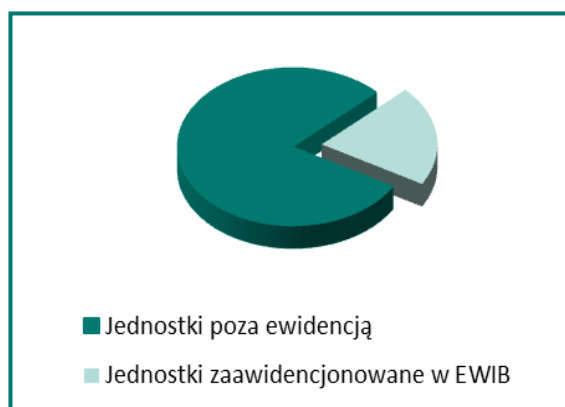
3.1 Regulacje prawne w zakresie numeracji banków i rachunków bankowych

W dniu 1 lipca 2004 r. KIR S.A. zamknął system SYBIR, a na rynku transakcji detalicznych w złotych pozostawił, uruchomiony dziesięć lat wcześniej, system ELIXIR, który przeznaczony jest wyłącznie dla rozliczeń elektronicznych transakcji płatniczych. Elementem tych transakcji jest NRB, z którego pozyskiwany numer rozliczeniowy służy do kierowania transakcji do właściwych uczestników systemu. Do tego celu wykorzystywana jest tabela powiązań, która zawiera informacje na temat numerów rozliczeniowych bezpośrednio uczestniczących w wymianie komunikatów płatniczych oraz powiązanych z nimi numerów rozliczeniowych pośrednio uczestniczących w tej wymianie. Analogiczna tabela stosowana jest w systemie SORBNET2, prowadzonym przez NBP na potrzeby rozrachunku międzybankowego. W marcu 2005 roku KIR S.A. udostępnił wersję systemu ELIXIR przeznaczoną dla rozliczeń poleceń przelewu w euro o nazwie EuroELIXIR. W systemie tym wykorzystywany jest identyfikator IBAN.

W marcu 2005 roku uruchomiono system EuroELIXIR dla płatności w euro, w którym wykorzystywany jest identyfikator IBAN.

Tendencja do stosowania w bankach scentralizowanych systemów księgowych oraz fakt zaprzestania funkcjonowania systemu SYBIR spowodowały, że ustała konieczność numerowania wszystkich jednostek organizacyjnych uczestniczących w rozliczeniach. Dało to możliwość wykorzystywania małej liczby numerów rozliczeniowych dla obsługi wszystkich numerów rachunków bankowych prowadzonych przez banki nawet o rozległej sieci placówek. Banki, wykorzystując te rozwiązania, przy otwieraniu nowych placówek nie występowały o nowe numery rozliczeniowe. Spowodowało to pogłębianie się rozbieżności między informacjami o liczbie placówek banków w systemie EWIB a faktyczną liczbą działających placówek. W praktyce oznacza to, że w Polsce nie istnieje wiarygodna baza danych zawierająca informacje o sieci placówek bankowych, co ma niekorzystny wpływ na wizerunek rynku bankowego. Na koniec 2013 roku, różnica pomiędzy liczbą jednostek organizacyjnych zarejestrowanych w systemie EWIB (3177 jednostek) a liczbą placówek bankowych raportowaną przez banki w ramach statystyk prowadzonych w NBP przez Departament Statystyki (15541 jednostek), wynosi 12364 jednostki, co obrazuje Rysunek 4.

Rysunek 4 Jednostki organizacyjne banków na koniec 2013 roku

Istniało kilka powodów, dla których DSP podjął prace nad zmianą narzędzia informatycznego oraz zmianą obowiązującego zarządzenia nr 15/2010. Do najważniejszych należały m.in.:

dotychczasowe doświadczenie związane z funkcjonowaniem systemu numeracji, szereg zmian na rynku bankowym, a także rezygnacja przez NBP z platformy informatycznej, na której funkcjonuje obecny system EWIB.

Prace nad nowym zarządzeniem Prezesa NBP zastępującym zarządzenie nr 15/2010 zostały poprzedzone, w pierwszej połowie 2012 roku, analizą potrzeb środowiska bankowego. Ankieta, której celem było pozyskanie opinii środowiska na temat rozszerzenia zakresu informacji dotyczących banków i ich jednostek organizacyjnych oraz formy ich przekazywania do NBP została skierowana do Ministerstwa Finansów (MF), Komisji Nadzoru Finansowego (KNF), Krajowego Związku Banków Spółdzielczych (KZBS), KIR S.A., ZBP oraz do wybranych banków. W styczniu 2014 roku przeprowadzono pierwsze wewnętrzne konsultacje projektu nowego zarządzenia w NBP. Efektem konsultacji jest projekt zarządzenia, który w stosunku do obecnie obowiązującego, rozszerzono głównie o:

- objęcie numeracją wszystkich jednostek organizacyjnych banków uczestniczących w rozliczeniach pieniężnych, w tym jednostek działających za granicą,
- dodatkowe informacje na temat jednostek organizacyjnych banków,
- wykorzystanie nowego systemu informatycznego wspierającego proces nadawania numerów i zarządzania informacją pozyskaną w wyniku tego procesu.

Projektowane zarządzenie różni się od obowiązującego głównie:

- sposobem przekazywania danych (tradycyjna metoda oparta na dokumentach papierowych została zastąpiona elektroniczną wymianą danych),
- skróceniem czasu przeznaczanego na nadanie numeru z obecnych 14 dni roboczych do 10,
- usunięciem informacji o charakterze technicznym, tj. dotyczących sposobu wyliczenia i weryfikacji cyfry kontrolnej numeru rozliczeniowego, gdyż procedura wyliczenia i weryfikacji cyfry kontrolnej przeprowadzana jest przez NBP podczas generowania numeru rozliczeniowego.

W projekcie zarządzenia określono zakres przedmiotowy, wynikający z delegacji ustawowej oraz zdefiniowano na potrzeby tej regulacji podstawowe terminy, a także zastosowane w niej skróty w celu polepszenia czytelności dalszych przepisów, ich uproszczenia oraz właściwej interpretacji. Określono miejsce, w którym dostępne są szczegółowe informacje dotyczące obsługi nowego systemu oraz uprawnienia DSP do numerowania banków i ich jednostek. Określono także zakres numeracji, rodzaje numerów oraz ich składnię i cechę jaką jest niepowtarzalność (unikatowość) w całym systemie numeracji banków w Polsce oraz zawarto także prawa i obowiązki banków dotyczące wnioskowania o numery.

Projekt nowego zarządzenia wprowadza szereg udogodnień dla banków i ich klientów.

Pojęcie jednostki organizacyjnej banku oznacza w projekcie placówkę dedykowaną bezpośredniej obsłudze klientów banku (np. oddział, filię, agencję, niezależny punkt kasowy

oraz centralę banku, itp.), a także wewnętrzną jednostkę centrali banku przeznaczoną bezpośrednio lub pośrednio do obsługi klientów banku, mającą integralną funkcję w procesie rozliczeń pieniężnych (np. departamenty prowadzące rachunki bankowe, centra kompetencyjne, np. centrum obsługi klientów korporacyjnych, itp.). Każda tak określona jednostka będzie posiadać unikatowy identyfikator, jakim jest numer ewidencyjny. Zarządzenie nie dotyczy pozostałych jednostek, do których można zaliczyć np. jednostki analityczne, kontrolne, wsparcia (jak komunikacja, informatyka) czy wewnętrzne (jak kadry, księgowość, ochrona) itp.

Projekt zarządzenia zakłada dobrowolność posiadania przez bank numeru rozliczeniowego, o ile bank nie prowadzi rachunków bankowych, których numery zawierają numer rozliczeniowy. Projekt zakłada także, że bank może wskazać jednostki, które będą korzystały z poszczególnych numerów rozliczeniowych lub nawet wskazać jedną jednostkę organizacyjną, która będzie obsługiwać centralnie rachunki wszystkich klientów banku, a tym samym będzie wykorzystywać wszystkie nadane numery rozliczeniowe. Możliwe będzie również przenoszenie numerów rozliczeniowych pomiędzy jednostkami organizacyjnymi banku, z zastrzeżeniem, że numer rozliczeniowy w danym czasie może być wykorzystywany tylko przez jedną jednostkę organizacyjną banku. Zaproponowane zmiany dotyczące numerów rozliczeniowych odzwierciedlają aktualną sytuację rynkową, gdzie powszechnie występują przypadki wykorzystywania przez banki obsługujące klientów za pośrednictwem rozległej sieci oddziałów tylko jednego bądź kilku numerów rozliczeniowych. Ponadto występują przypadki, gdzie w wyniku przekształceń własnościowych lub organizacyjnych obsługą wielu numerów rozliczeniowych zajmuje się jedna jednostka organizacyjna (np. centrum rozliczeń). Zaproponowane przepisy doprecyzowują takie sytuacje i dostosowują zarządzanie numerami rozliczeniowymi do realiów rynkowych.

W projektowanym zarządzeniu określony został tryb nadawania numeru banku oraz tryb postępowania wynikający z przekształceń własnościowych, w tym czynności i obowiązki banku związane z tym procesem. Zastosowano dwa tryby przekazywania dokumentów do DSP, tj. w formie papierowej i elektronicznej. Szczegółowe procedury postępowania i formularze dokumentów będą dostępne na stronie internetowej NBP. Z uwagi na zróżnicowanie procedur prawnych pomiędzy przekształceniami wewnątrz krajowymi a transgranicznymi wprowadzono odrębne katalogi dokumentów wymaganych przez NBP, uwzględniających specyfikę poszczególnych przypadków.

Planowane przepisy określają tryb nadawania numeru ewidencyjnego jednostki organizacyjnej banku oraz tryb postępowania wynikający z przekształceń własnościowych, w tym czynności banku związane z tym procesem. Jako jednostkę centralną banku należy rozumieć:

- centralę banku krajowego lub
- główną siedzibę oddziału banku zagranicznego lub oddziału instytucji kredytowej, której adres jest zgodny z wpisem w krajowym rejestrze sądowym.

W zarządzeniu określony został tryb nadawania numeru rozliczeniowego oraz tryb postępowania wynikający z przekształceń własnościowych, w tym czynności i obowiązki banku związane z tym procesem. Utrzymano automatyczną przenaszalność numerów w przypadku łączenia banków oraz obowiązek uzgodnień banku z DSP w przypadku nabycia przedsiębiorstwa bankowego lub jego podziału. Obowiązek uzgodnień wynika z nietypowości takich procesów, które mogą kończyć się w różny, nieprzewidywalny sposób. Dlatego też zastosowano w tym przypadku indywidualny tryb postępowania.

Projektowane przepisy określają kwestie aktualizowania i publikowania danych uzyskanych w wyniku procesu numerowania banków i ich jednostek rozliczeniowych.

W zarządzeniu wskazane są Numer Rachunku Bankowego (NRB) lub zamiennie Międzynarodowy Numer Rachunku Bankowego (IBAN) jako standardy numerowania rachunków bankowych w Polsce. Zapisy świadczą o tym, że NRB i IBAN to ten sam numer, różniący się podczas prezentacji wyłącznie występowaniem kodu kraju „PL”. Przepisy te zawierają strukturę składni tych standardów oraz uprawnienia banku prowadzącego rachunek do nadawania numeru porządkowego i wyliczania liczby kontrolnej. Przez unikatowość numerów rachunków bankowych w tych standardach należy rozumieć ich niepowtarzalność, tj. wykluczenie identyfikowania różnych rachunków tym samym numerem.

Przepisy projektu regulują zasady sprawdzania oraz formatu liczby kontrolnej NRB i IBAN. W projektowanym zarządzeniu utrzymano odwołanie do Polskiej Normy *PN-F-01102 Bankowość i pokrewne usługi finansowe – Numer Rachunku Bankowego (NRB) – Elementy i zasady tworzenia*.

Utrzymano zasady związane z przejmowaniem rachunków bankowych w wyniku przekształceń własnościowych banków. Zapis regulujący kwestie identyfikacji rachunku bankowego uzupełniono o przepisy dotyczące numeru rozliczeniowego oraz o odwołanie się do obowiązującego prawa.

Powodem doprecyzowania przepisów na temat identyfikacji rachunków bankowych w rozliczeniach, które zawierają numery rozliczeniowe publikowane w wykazie NBP, jest ograniczenie ryzyka braku możliwości identyfikacji banków uczestniczących w transakcjach, w szczególności w przypadku rozliczeń transgranicznych.

W przypadku uzupełnienia tego zapisu o odwołanie się do przepisów prawa należy mieć na względzie np. prawo wyższego rzędu, które może regulować kwestie związane z numerowaniem rachunków bankowych. Przykładem może być, nałożony przez prawo Unii Europejskiej, obowiązek wykorzystywania od dnia 1 listopada 2016 roku wyłącznie standardu IBAN do poleceń przelewu i zapłaty w euro (rozporządzenie SEPA end-date).

Zakłada się obowiązek uzupełnienia danych wymaganych przepisami projektowanego zarządzenia w trakcie 90 dniowego okresu przejściowego oraz zasadę, że w dniu wejścia w życie

nowego zarządzenia zostaną automatycznie nadane numery ewidencyjne dla tych jednostek organizacyjnych banków, które obecnie posiadają numery rozliczeniowe.

Przepisy pozwalają bankowi, który otrzymał zgodę na czasowe utrzymywanie numeru rozliczeniowego przejętego od innego banku, na wystąpienie do DSP z prośbą o powtórne rozpatrzenie tej kwestii, w oparciu o przepisy nowego zarządzenia (np. uzgodnienie bezterminowego korzystania z tego numeru). Terminy obowiązywania nowego prawa uwzględniają okres przejściowy potrzebny do uzupełnienia wszystkich danych wymaganych zarządzeniem przed ich pełnym upublicznieniem.

Podobnie jak obowiązujące zarządzenie nr 15/2010, nowe zarządzenie przewiduje publikowanie danych teleadresowych oraz dodatkowych informacji identyfikujących banki takich jak kody BIC stosowane w rozliczeniach, a także nazwy handlowe inne niż nazwy zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS). Jednocześnie projektowane zarządzenie rozszerza ten zakres informacji o dodatkowe informacje identyfikacyjne. Należy mieć na uwadze fakt, że informacje o stosowanych nazwach handlowych mogą być właściwym rozwiązaniem na potrzeby apelu z jakim zwróciła się w dniu 7 marca 2014 r. Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) do zarządów banków w sprawie prawidłowego stosowania prawa firmowego.

Projektowane zarządzenie będzie oddziaływać na banki krajowe, oddziały banków zagranicznych oraz oddziały instytucji kredytowych utworzone i działające zgodnie z przepisami ustawy – Prawo bankowe, a także na Narodowy Bank Polski, w zakresie uproszczenia procedur związanych z nadawaniem numerów bankom i numerów rozliczeniowych. Jednocześnie, proponowana nowelizacja obecnego zarządzenia nie powoduje konieczności dokonania zmian organizacyjnych przez banki i ich klientów.

Projekt zarządzenia związany jest z wprowadzeniem nowego systemu informatycznego wspomagającego realizację zadań związanych z nadawaniem numerów bankom i numerów rozliczeniowych w związku z przyjętą przez NBP strategią dotyczącą migracji systemów opartych o platformę, na której funkcjonuje obecnie eksploatowany system EWIB, na nowsze i bardziej funkcjonalne oprogramowanie.

3.2 Narzędzie wspierające numerację – EWIB 2.0

Projektowane zarządzenie stworzy ramy prawne, które umożliwią pozyskiwanie, gromadzenie i przetwarzanie danych przez NBP w nowym systemie informatycznym. Zakres tych danych został określony na podstawie ankiety, przeprowadzonej w 2012 roku w środowisku bankowym, o której wspomniano w pkt 3.1. Ankietę przekazało 21 podmiotów, w tym 16 banków. Ankieta zawierała 4 pytania na temat zakresu informacji i formy ich przekazywania oraz prośby o doprecyzowanie zakresu informacji, które zdaniem ankietowanych podmiotów powinny być

dodatkowo przez NBP zbierane. Większość ankietowanych podmiotów zainteresowana jest rozszerzeniem zakresu pozyskiwanych przez NBP danych o informacje dotyczące wszystkich jednostek organizacyjnych banków. Część podmiotów opowiedziała się za rozszerzeniem zakresu informacji o bankach (7 podmiotów) i ich jednostkach organizacyjnych (10 podmiotów). Dane zaproponowane przez ankietowane podmioty, o które mogłyby być rozszerzone informacje gromadzone przez NBP, są zbieżne z zakresem zgłoszonym przez departamenty NBP i wewnętrzne komórki DSP (w ramach ankiety wewnętrznej). Elektroniczna forma przekazywania danych do NBP, jest formą preferowaną przez banki. Zwrócono również uwagę na potrzebę rozszerzenia prowadzonej przez NBP ewidencji o dane instytucji płatniczych.

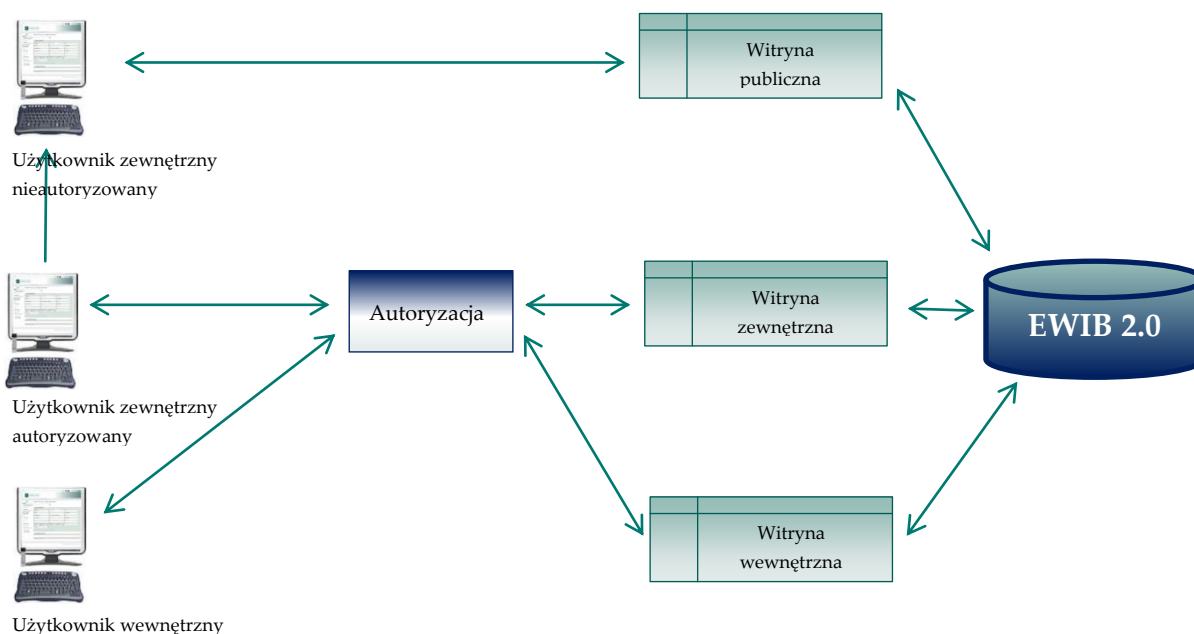
Na podstawie informacji zgłoszonych w ramach ankiety oraz potrzeb NBP zostały przygotowane założenia funkcjonalne nowego systemu, a obecnie trwają prace nad jego budową. Przy tworzeniu założeń zamierzeniem NBP było stworzenie systemu dostosowanego do nowoczesnych narzędzi informatycznych i wykorzystującego najnowsze rozwiązania techniczne. System otrzymał nazwę EWIB 2.0 (Internetowa Baza Ewidencji Numerów Instytucji Finansowych). Rozszerzenie „2.0” jest paralełą koncepcji Web 2.0 określającej serwisy internetowe, w których tworzenie większości treści generowane jest przez użytkowników danego serwisu. Web 2.0 jest filozofią, zgodnie z którą użytkownicy mają możliwość interakcji i integracji w publikowane treści. Dostarczają oni zawartości (np. zdjęcia, pliki wideo, linki do ciekawych stron internetowych itp.) oraz tworzą współpracującą ze sobą społeczność użytkowników. Przykładami serwisów Web 2.0 są np. blogi, mikroblogi, wiki (takie jak Wikipedia).

EWIB 2.0 to nowoczesny system oparty o technologię internetową, który daje szerokie możliwości i wygodę.

System EWIB 2.0 będzie prowadzony (administrowany) przez NBP, natomiast banki będą miały bezpośredni dostęp do systemu i będą jego aktywnymi użytkownikami. System umożliwi, w sposób bezpieczny i wiarygodny, wymianę informacji z bankami poprzez udostępnioną w ramach systemu stronę internetową oraz pocztę elektroniczną. Dostęp do systemu będzie realizowany przez przeglądarkę internetową dla wskazanych przez bank i uwierzytelnionych przez NBP pracowników banków.

Architektura funkcjonalna systemu EWIB 2.0 będzie opierała się na trzech podsystemach: zewnętrznym z ograniczonym dostępem dla uwierzytelnionych użytkowników (witryna zewnętrzna), zewnętrznym publicznym (witryna publiczna) oraz wewnętrznym (witryna wewnętrzna).

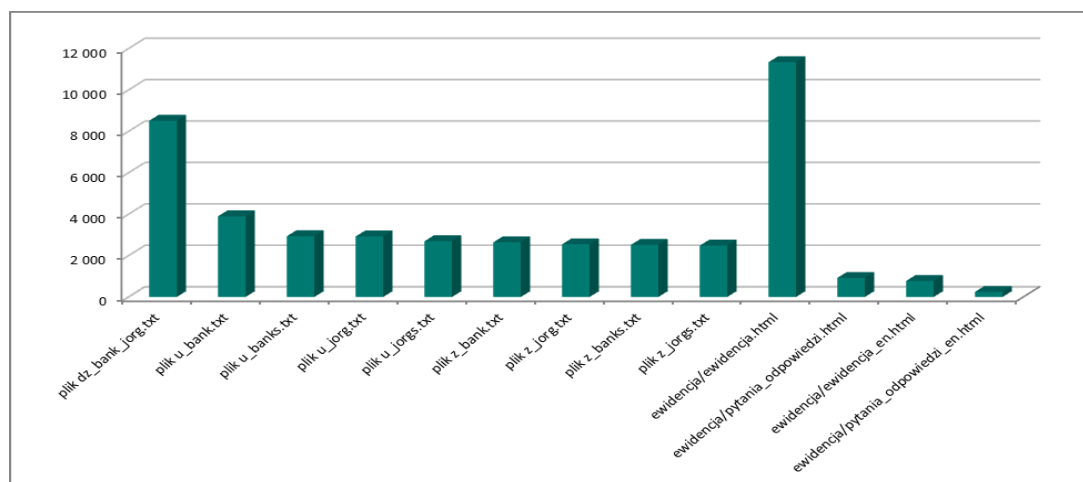
Rysunek 5 Schemat architektury systemu EWIB 2.0

Podsystem publiczny przeznaczony będzie dla wszystkich, niezarejestrowanych użytkowników zewnętrznych. Będzie to ogólnodostępna witryna zawierająca publicznie dostępne informacje z systemu EWIB 2.0. Zakres informacji dostępnych poprzez witrynę publiczną będzie obejmował dane analogiczne do publikowanych obecnie na stronie internetowej NBP w zakładce Banki w Polsce¹. Z poziomu tej witryny możliwe będzie m.in. wyszukiwanie instytucji i jednostek organizacyjnych, przeglądanie przepisów prawnych oraz instrukcji dotyczących korzystania i dostępu do systemu, przeglądanie pytań i odpowiedzi, przeglądanie danych kontaktowych w sprawach związanych numeracją banków. Dodatkowo witryna publiczna będzie zawierała funkcję wypełniania formularza wniosku o nadanie numeru banku. Wyszukiwanie informacji przez użytkownika zewnętrznego dotyczyć będzie danych aktualnych publikowanych na stronie internetowej, jednakże, jak ma to miejsce obecnie DSP, będzie udzielać informacji indywidualnej na zapytania dotyczące banków i jednostek zlikwidowanych. Statystyki pobrań poszczególnych plików i wejść na stronę internetową NBP, na której publikowane są informacje dotyczące banków i ich jednostek organizacyjnych świadczą o dużym zapotrzebowaniu społecznym na te dane. Liczbę wejść i pobrań przedstawia Rysunek 6.

¹ http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/banki_w_polsce/ewidencja/ewidencja.html

Rysunek 6 Liczba wejść na stronę internetową/ściągnięć plików w okresie od 01. 04. 2014 r. do 30. 04. 2014 r.

Źródło: NBP

Podsystem zewnętrzny przeznaczony będzie dla zarejestrowanych zewnętrznych użytkowników – pracowników banków, którzy będą mogli pełnić w systemie role czytelników lub edytorów, czyli użytkowników uprawnionych do zgłaszania danych do EWIB 2.0. Dostęp będzie zabezpieczony przy pomocy szyfrowanego protokołu. Autentykacja użytkowników zewnętrznych będzie wymagała logowania przy użyciu loginu oraz hasła. Uwierzytelniony pracownik banku będzie posiadał pełne (ograniczone jedynie rolą – czytelnik lub edytor) uprawnienia wyłącznie w zakresie własnego banku, tzn. banku, którego jest pracownikiem. Witryna zewnętrzna będzie realizowała wszystkie funkcje dostępne poprzez witrynę publiczną oraz funkcje dedykowane dla użytkowników uwierzytelnionych czyli przeglądanie szczegółowych danych, zgłaszanie do NBP danych i dokumentów wskazanych w projektowanym zarządzeniu, przeglądanie rejestru zgłoszeń. Obecnie wszystkie dokumenty i zgłoszenia dotyczące aktualizacji gromadzonych przez NBP danych przekazywane są w formie papierowej. System EWIB 2.0 umożliwi przekazywanie dokumentów i zgłoszeń w formie elektronicznej – bezpośrednio do systemu.

Podsystem wewnętrzny przeznaczony będzie dla użytkowników wewnętrznych – pracowników NBP i będzie obejmował funkcjonalności związane z obsługą systemu, rejestrem zgłoszeń, zarządzaniem systemem oraz publikacją danych na witrynę publiczną. Zakres funkcji realizowanych w systemie będzie wynikał z uprawnień posiadanych przez danego pracownika NBP. Podsystem będzie się składał z modułów obejmujących funkcje:

- wyszukiwania i przeglądania gromadzonych danych o bankach i ich jednostkach, zarówno danych aktualnych na dzień bieżący, jak również danych historycznych,
- przeglądania i weryfikacji zgłoszeń pochodzących od użytkowników zewnętrznych i wewnętrznych oraz tworzenia nowych zgłoszeń,

- przeglądania dokumentów przechowywanych w systemie oraz dołączania nowych dokumentów,
- generowania plików i tworzenia zestawień zawierających dane gromadzone w systemie oraz ich drukowania,
- zarządzania informacjami publikowanymi na witrynie publicznej,
- administracji systemem, w tym obsługi słowników, tworzenia i wysyłania wiadomości mailowych oraz tworzenia powiadomień systemowych.

Wszystkie witryny systemu EWIB 2.0 będą wykonane z zachowaniem tych samych zasad. Główne menu każdej witryny (z lewej strony ekranu) będzie zawierało zwijaną i rozwijaną strukturę o zawartości zależnej od uprawnień wykorzystującego stronę użytkownika.

Rysunek 7 Przykład witryny wewnętrznej z wybraniem funkcji wyszukiwania

The screenshot shows the internal search interface of the EWIB system. At the top left is the NBP logo and the text 'Narodowy Bank Polski'. Below it, the breadcrumb trail reads 'Strona > Ewidencja > Wyszukiwanie instytucji/jednostek'. The main heading is 'EWIB Instytucje finansowe i jednostki organizacyjne'. On the left side, there is a vertical navigation menu with categories: 'Ewidencja', 'Rejestr Zgłoszeń', 'Baza Dokumentów', 'Administracja', 'Publikacja Informacji', and 'Pytania i odpowiedzi'. The main content area is titled 'Instytucja finansowa' and contains a search form with the following fields: 'Typ instytucji' (dropdown), 'Nazwa' (text), 'Nazwa handlowa' (text), 'Symbol literowy' (text), 'Numer' (text), 'Data rozpoczęcia działalności operacyjnej' (date range), 'Data likwidacji' (date range), and 'Status' (dropdown). There are also fields for 'BIC' (dropdown), 'LEI' (text), 'Nazwa jednostki macierzystej' (text), 'NIP' (text), 'BIN' (text), and 'Kraj' (text). Below the form is a checkbox labeled 'Pokaż wszystkie jednostki organizacyjne instytucji finansowej'. At the bottom of the form are 'Szukaj' and 'Wyczyść' buttons. The footer contains the text 'Copyright ©2014 Narodowy Bank Polski Narodowy Bank Polski Wszystkie prawa zastrzeżone wersja: 1.0.0'.

Nowy system będzie realizował funkcje obecnego systemu, czyli generowanie numerów banków i numerów rozliczeniowych dla jednostek organizacyjnych uczestniczących w rozliczeniach międzybankowych oraz przechowywanie danych o bankach i ich jednostkach. W systemie będą przechowywane także wszystkie zgłoszenia dotyczące wprowadzania lub modyfikowania danych oraz dokumenty z tym związane.

Główną zmianą funkcjonalną projektowanego systemu w stosunku do obecnego jest spełnienie wymogów nowego zarządzenia dotyczących generowania numerów ewidencyjnych dla wszystkich jednostek organizacyjnych banków. EWIB 2.0 będzie miał również możliwość rozszerzenia zakresu informacji o bankach (np. nazwa jednostki macierzystej banku i kraj pochodzenia dla oddziału instytucji kredytowej i oddziału banku zagranicznego, logo banku, identyfikator LEI /Legal Entity Identifier/, informacja o pozycji w numerze porządkowym określającej np. walutę rachunku) i ich jednostkach (np. szczegółowe usługi w placówce, w tym obsługa klienta detalicznego, korporacyjnego, dostępność bankomatu, godziny funkcjonowania placówki). Nadanie numerów ewidencyjnych wszystkim jednostkom organizacyjnym banków oraz pozyskiwanie powyższych informacji umożliwi stworzenie przez NBP i udostępnienie kompleksowej, wiarygodnej bazy danych o bankach w Polsce i ich placówkach. Informacje te będą przydatne m.in. dla klientów banków, operatorów serwisów informacyjnych i środowiska bankowego (np. do monitorowania stanu ubankowienia i planowania strategii rozwoju).

Wszystkie dostępne funkcje będą uregulowane poprzez projektowane zarządzenie lub za pomocą na przykład porozumień międzybankowych.

Przewiduje się, że system EWIB 2.0 będzie dostępny dla banków w IV kwartale 2014 roku.

3.3 Planowane zmiany w zakresie numerowania rachunków płatniczych

Obecny stan prawny normuje kwestie jednoznacznego identyfikowania rachunków płatniczych tylko w zakresie rachunków płatniczych prowadzonych przez banki, oddziały banków zagranicznych oraz oddziały instytucji kredytowych. Pozostali uprawnieni dostawcy usług płatniczych, tacy jak niebankowe instytucje płatnicze czy spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, prowadzący rachunki płatnicze, są z tego rozwiązania wyłączeni.

W celu zapewnienia harmonijnego funkcjonowania rynku usług płatniczych w Polsce, w zakresie jednoznacznego identyfikowania rachunków płatniczych prowadzonych przez dostawców usług płatniczych uprawnionych do ich prowadzenia, zaistniała potrzeba uzupełnienia ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2011 r. Nr 199, póź. 1175, z późn. zm.) o zapisy regulujące tę kwestię. Zasadniczym celem ustawy, która weszła w życie 24 października 2011 r., jest unormowanie sposobu świadczenia usług płatniczych oraz uregulowanie działalności polegającej na świadczeniu tych usług w sposób zapewniający harmonizację tego świadczenia w całej UE i wypełnienie tym samym postanowień *dyrektywy 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego*. Działalność w zakresie świadczenia usług płatniczych może być wykonywana wyłącznie przez dostawców usług płatniczych, którymi mogą być wyłącznie: bank krajowy, oddział banku zagranicznego, instytucja kredytowa i jej oddział, instytucja pieniądza elektronicznego, oddział podmiotu świadczącego w innym niż Polska kraju

Rozporządzenie SEPA end-date wymaga uregulowania kwestii numerowania rachunków płatniczych w standardzie IBAN.

członkowskim pocztowe usługi płatnicze oraz Poczta Polska S.A., instytucja płatnicza, Europejski Bank Centralny, NBP oraz bank centralny innego państwa członkowskiego, spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa lub Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa (KSKOK), biuro usług płatniczych.

Ustawa o usługach płatniczych wprowadza i definiuje nowe instytucje, m.in. rachunku płatniczego, transakcji płatniczej, umowy ramowej, unikatowego identyfikatora. Unikatowy identyfikator to kombinacja liter, liczb lub symboli określona przez dostawcę dla użytkownika, która jest dostarczana przez jednego użytkownika w celu jednoznacznego zidentyfikowania drugiego, biorącego udział w danej transakcji użytkownika lub jego rachunku płatniczego.

Ponadto, w ramach SEPA opracowywane są wspólne, ogólnounijne usługi płatnicze w celu stworzenia zintegrowanego rynku płatności w euro, na którym nie będzie istniało rozróżnienie między płatnościami krajowymi a płatnościami transgranicznymi.

Kwestia numeracji rachunków płatniczych, w tym bankowych, została ujęta w rozporządzeniu SEPA end-date, przyjętym w dniu 14 marca 2012 r. Zgodnie z art. 5 ust. 1, lit. a) tego rozporządzenia, wymagane jest stosowanie dla transakcji polecenia przelewu i polecenia zapłaty identyfikatora rachunku płatniczego IBAN. Zapis dotyczy zarówno podmiotów takich jak banki, jak i niebankowych dostawców usług płatniczych.

Rozporządzenie SEPA end-date określa daty końcowe, do których państwa członkowskie będą musiały dostosować usługi płatnicze oparte na poleceniach przelewu i poleceniach zapłaty do standardów SEPA. Rozporządzenie ustala dzień 31 października 2016 roku jako datę końcową spełnienia wymogów przez państwa członkowskie spoza strefy euro.

W związku z tym NBP w dniu 5 listopada 2013 r. wystąpił do MF z prośbą o rozważenie możliwości nowelizacji ustawy o usługach płatniczych w zakresie wprowadzenia ustawowego uprawnienia dla NBP do nadawania numerów rozliczeniowych również niebankowym dostawcom usług płatniczych, prowadzącym rachunki płatnicze. Biorąc pod uwagę fakt, że Narodowy Bank Polski, jako jedyna instytucja publiczna, posiada uprawnienia i doświadczenie w zakresie sposobu numerowania rachunków płatniczych, zaproponowane rozwiązanie pozwoli w optymalny sposób spełnić unijne wymogi w tym zakresie.

Należy tu wspomnieć, że w grudniu 2012 r. z inicjatywy NBP została znowelizowana i opublikowana Polska Norma PN-F-01102 *Bankowość i pokrewne usługi finansowe – Numer Rachunku Bankowego (NRB) – Elementy i zasady tworzenia*. Obecna norma ma zastosowanie do identyfikacji rachunków płatniczych prowadzonych nie tylko przez banki, ale również przez inne podmioty niebędące bankami. W znowelizowanej normie wskazano NBP jako organ rejestrujący jednostki organizacyjne banków lub innych podmiotów uprawnionych do prowadzenia rachunków uczestniczących w rozliczeniach pieniężnych.

Ministerstwo Finansów, zgodnie z propozycją zgłoszoną przez NBP, podjęło prace nad przygotowaniem projektu założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o usługach płatniczych oraz ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym. Projekt założeń z dnia 8 maja 2014 roku został opublikowany na stronie internetowej MF i obecnie jest w konsultacjach międzyresortowych.

Projekt ten zakłada uregulowanie sposobu nadawania numerów rozliczeniowych niebankowym dostawcom usług płatniczych, prowadzącym rachunki płatnicze. Służyć to ma umożliwieniu niebankowym dostawcom numerowania prowadzonych przez nich rachunków płatniczych w standardzie numeracji IBAN. Przepisy te będą miały zastosowanie, w przypadku gdy dostawcy są zobowiązani do przyjęcia takiej numeracji lub w przypadku gdy system płatności, za pośrednictwem którego przetwarzane byłyby jego transakcje, wymagałyby stosowania numeracji w tym standardzie.

Zakłada się, że zasady nadawania numerów rozliczeniowych dostawcom, szczegółowy zakres i sposób przekazywania informacji do NBP przez tych dostawców w celu nadania im numerów rozliczeniowych oraz zasady nadawania przez dostawców unikatowych identyfikatorów prowadzonym przez nie rachunkom płatniczym będą określone w rozporządzeniu ministra właściwego ds. instytucji finansowych, wydanym po zasięgnięciu opinii Prezesa NBP. Uwzględnienie opinii Prezesa NBP przy wydawaniu rozporządzenia ma na celu zapewnienie jednolitości w sposobie numeracji rachunków płatniczych oraz zgodności identyfikacji dostawców z obowiązującymi w sektorze bankowym standardami.

Rozporządzenie powinno regulować w szczególności:

- zasady przekazywania oraz zakres dokumentów i informacji przekazywanych przez dostawcę w celu nadania mu przez NBP numeru rozliczeniowego,
- zasady numerowania rachunków płatniczych prowadzonych przez niebankowych dostawców,
- prowadzenie przez NBP wykazu numerów rozliczeniowych niebankowych dostawców.

Rozporządzenie powinno określać dokumenty, służące identyfikacji niebankowego dostawcy, które przekazywałby on do NBP w celu nadania mu numeru rozliczeniowego. Powinno ono przypisywać poszczególnym rodzajom niebankowych dostawców liczbę cyfr występującą w numerze rozliczeniowym oraz określać wzór na wyznaczenie, przez dostawców, identyfikatorów prowadzonych przez nich, poszczególnych rachunków płatniczych. Powinny zostać określone sposoby określania identyfikatora krajowego oraz identyfikatora stosowanego w rozliczeniach międzynarodowych IBAN. Identyfikator rachunku płatniczego IBAN powinien zawierać 28 znaków, a identyfikator krajowy 26 znaków. Oba identyfikatory rachunku powinny zawierać w sobie numer rozliczeniowy dostawcy, który powinien umożliwiać identyfikację kategorii dostawcy usług płatniczych, do którego jest on przypisany.

4. Podsumowanie

Zmieniające się otoczenie na rynku usług bankowych determinuje podejmowanie wspólnych działań środowiska w celu sprawnego, bezpiecznego i efektywnego prowadzenia operacji finansowych. Rewolucja informatyczna oraz globalizacja usług bankowych wymusza na uczestnikach rynku stosowanie prostych i wiarygodnych rozwiązań identyfikujących strony transakcji. Takim rozwiązaniem jest numeryczne oznaczanie numerów rachunków bankowych i jednostek prowadzących te rachunki. Jednoznaczność tych informacji jest istotna dla bezpieczeństwa i sprawnego funkcjonowania systemu bankowego, a co za tym idzie wpływa na zaufanie do instytucji bankowych.

Wyzwania współczesnej bankowości wymagają dalszego usprawnienia systemu numeracji, a nadarzająca się sposobność wymiany platformy operacyjnej, na której funkcjonuje system EWIB służący do numerowania oraz zarządzania numerami banków i ich jednostek organizacyjnych, daje szansę na stworzenie rozwiązania adekwatnego do współczesnej technologii internetowej i poszerza funkcjonalność systemu numeracji o szereg innowacyjnych i korzystnych dla banków rozwiązań. Kompletność i transparentność dostępnych publicznie informacji będzie miała pozytywny wpływ na wiarygodność instytucji finansowych, a także będzie wspierała ich funkcjonowanie na europejskim rynku usług płatniczych.

NBP, korzystając z tych okoliczności, wychodzi z inicjatywą stworzenia rozwiązania prawnego, jakim jest zarządzenie Prezesa NBP w sprawie numeracji banków i numerów bankowych, oraz narzędzia informatycznego, którym jest system EWIB 2.0. Nowe rozwiązania powinny przyczynić się do usprawnienia procesów związanych z numeracją banków i obniżenia kosztów ich funkcjonowania. Nowy system nie powinien wpłynąć na wzrost inwestycji po stronie banków, gdyż zaproponowane przez NBP rozwiązanie informatyczne umożliwi korzystanie z niego, nie wymuszając dodatkowych inwestycji. Nakłady finansowe na ten cel po stronie NBP głównie wynikają z konieczności zmiany platformy informatycznej, na której obecnie funkcjonuje system EWIB.

Nowe rozwiązania powinny być udostępnione jeszcze w 2014 roku.

5. Słownik skrótów i pojęć

BBAN - Basic Bank Account Number (Podstawowy Numer Rachunku Bankowego)

BIC - Business Identifier Code (Kod Identyfikujący Instytucję)

BRIR – Bankowa Regionalna Izba Rozliczeniowa (oddział KIR S.A.)

DSP – Departament Systemu Płatniczego

EBC – Europejski Bank Centralny

ECBS - European Committee for Bank Standardisation (Europejski Komitet Standardów Bankowych)

ELIXIR – system elektronicznej izby rozliczeniowej KIR S.A.

EWIB – aktualnie funkcjonujący system ewidencji banków NBP

EWIB 2.0 – projektowany system ewidencji banków NBP

GINB – Generalny Inspektorat Nadzoru Bankowego

IBAN – International Bank Account Number (Międzynarodowy Numer Rachunku Bankowego)

ISO – International Organization for Standardization (Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna)

KIR S.A. – Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.

KNF – Komisja Nadzoru Finansowego

KSKOK – Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa

KT nr 271 – Komitet Techniczny nr 271 ds. Bankowości i Bankowych Usług Finansowych działający przy PKN

KZBS – Krajowy Związek Banków Spółdzielczych

MF – Ministerstwo Finansów

NBP – Narodowy Bank Polski

NRB – Numer Rachunku Bankowego

Numer rozliczeniowy – nadawany przez NBP ośmiocyfrowy numer identyfikujący jednostkę organizacyjną w rozliczeniach międzybankowych

PKN – Polski Komitet Normalizacyjny

SEPA – Single Euro Payments Area (Jednolity Obszaru Płatności w Euro)

SORNBET2 – elektroniczny system rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym, prowadzony przez NBP, dla płatności wysokokwotowych w złotych

SYBIR – system rozliczeniowy KIR S.A. oparty na wymianie dokumentów papierowych

TARGET2 – europejski elektroniczny system rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym, prowadzony przez banki centralne Francji, Niemiec i Włoch, dla płatności wysokokwotowych w euro

ZBP – Związek Banków Polskich

www.nbp.pl